

noviny precheza

duben 2021 | číslo 2 | www.precheza.cz

Covid-19 ovlivnil chování dodavatelů a zákazníků v roce 2020

Foto: archiv PRECHEZA

Marian Bartoš
komerční ředitel

Při hodnocení roku 2020 z pohledu prodejních a nákupních aktivit nemůžeme opomenout celosvětovou pandemii koronaviru, která v průběhu celého roku ovlivňovala výsledky naší činnosti ať již z pozitivního či negativního hlediska.

Všeobecně lze konstatovat, že začátek roku nasvědčoval pokračování stabilní situace z roku 2019 na všech trzích. Situace se ovšem diametrálně změnila na konci 1. čtvrtletí s příchodem pandemie, s prvními uzávěrami jednotlivých států a snížením spotře-

by v různých odvětvích průmyslu. Po mírném útlumu ve 2. čtvrtletí se prodej všech produktů začal ve 3. čtvrtletí navyšovat a na konci roku poptávka po pigmentech výrazně narostla až na takovou úroveň, že jsme zaznamenali nejvyšší historické prodeje titanové běloby za měsíce listopad a prosinec a poptávka po železitých pigmentech nabyla obrovských rozměrů. Věříme, že situace s vysokou poptávkou potrvá i celý rok 2021.

Nahlédneme tedy společně na plnění úkolů roku 2020 do jednotlivých útvarů komerčního úseku.

NÁKUP

Rok 2020 byl nejen z pohledu Nákupu výjimečný zejména díky dopadům pandemie covid-19. V nákupu surovin pro výrobu jsme zaznamenali problémy zejména v mezinárodní přepravě. V rámci EU začaly jednotlivé členské státy chaoticky a bez včasného upozornění uzavírat své hranice a vrátili jsme se tak do doby před Schengem a opět se na hranicích tvořily mnohahodinové fronty. V přepravě ze třetích zemí došlo k narušení standardního toku zboží, plné kontejnery se zbožím (např. s rouškami z Číny) často stály v přístavech/skladech a chyběly pak pro nakládku dalšího zboží, což mělo za následek prodloužení dodacích lhůt a růst ceny přepravy. Následně se to projevilo v prodloužení dodacích lhůt i u evropských dodavatelů,

jelikož se potýkali s výpadky dodávek svých importovaných surovin do jejich vlastní výroby. Na přelomu léta a podzimu se situace stabilizovala, zdálo se, že problémy jsou z velké části vyřešeny. Nicméně koncem roku se opět vrátily – prodlužující se doba dodávek ze třetích zemí, navíc se začaly projevovat problémy se sníženou kapacitou některých i tuzemských výrobců zejména obalů z důvodu nemocnosti či karantény zaměstnanců. V roce 2021 se bohužel situace příliš nelepší, spíše s ní již všichni aktéři počítají a snaží se objednávat v adekvátním předstihu.

Samotnou kapitolou je pak nákup materiálů spojených s výskytem koronaviru. Bylo obtížné zajistit ze dne na den respirátory pro baliče, látkové roušky a dezinfekci pro všechny zaměstnance. Situace byla ztížena nařízením vlády blokovat prodej respirátorů FFP2 a FFP3 firmám, vše bylo dodáváno pro zdravotníky. Ceny rostly do závratných výšin. Ve spolupráci s CNA Agrofert a výrobním ředitelem Ing. Valáškem se však vše podařilo zajistit včas.

V roce 2021 budeme pokračovat v covidových opatřeních, zajišťování respirátorů, roušek a antigenních testů a v oblasti výroby bude hlavní výzvou pro útvar Nákupu úspěšné zvládnutí zajištění všech potřebných náhradních dílů a materiálů na podzimní sezónu všech provozů Prechezy.

TECHNICKÝ SERVIS A VÝZKUM

Navzdory pandemii nebyl nikterak omezen zákaznický servis, ze dne na den ale musely být do té doby téměř každodenní osobní kontakty nahrazeny telefonáty a následně telekonferencemi, které zůstaly jedinou formou kontaktu až dodnes. Práce to jednoduchá není, technické diskuze jsou zdlouhavější, zejména při absenci reálných prohlídek provozů na obou stranách. Stejně tak zákaznické audity se změnil na ty „virtuální“.

V roce 2020 jsme aktivně realizovali pouze dvě výstavy: na podporu železitých pigmentů ve stavebnictví v Polsku a na podporu prodeje potravinářských druhů titanové běloby FOOD ingredience v Rusku. Poté už následovalo nekonečné posouvání termínů akcí, alternativně jejich úplná storna. Po roce příprav jsme byli nuceni zrušit poprvé v historii i zákaznickou konferenci PRECHEZA 2020, byť alespoň částečnou útěchou účastníkům bylo zaslání nové knihy o železitých pigmentech FEPREN, aktuálně dokončené a vydané zkratkou minulého roku. Naše společnost využila možnosti online prezentace na internetu a správně načasovala přípravu a spuštění nového webu PRECHEZA ve třech jazykových mutacích. Webová prezentace s novou grafikou je obsahově bohatší a vizuálně přehlednější.

(pokračování na str. 3)

Milé kolegyně, milí kolegové,
druhé vydání novin PRECHEZA vychází vychází na jaře, v jednom z nejkrásnějších období roku. Bez ohledu na zvláštní etapu života, kterou prožíváme snad všichni, je příroda opět na startu a my můžeme vnímat plnými doušky její krásy. Užívejme si to!

Duben byl už v dávných dobách vnímán jako zlomový, slaví se jak jeho první den, tak i poslední. Zdá se, že i pro nás bude dubnové vydání do jisté míry zlomové. V čem zlomové? Přichází nové náměty, noví autoři a celkově nová energie, která přípravu novin provází.

Hned v úvodu bych ráda poděkovala za vaše podněty a inspiraci, které můžete posílat na adresu redakce@precheza.cz. V březnu jsme mezi členy redakční rady uvítali kolegyni Hanu Řezníčkovou, která se zapojila hned do přípravy novin jako autorka článků i fotografa. Novou energii získaly noviny i díky příspěvkům dětí našich zaměstnanců.

Rok 2020 tentokrát zhodnotili kolegyně z komerčního úseku. Co pro ně loňský rok znamenal, jaké řešili problémy či výzvy a také jaké úspěchy zaznamenali si můžete přečíst už na úvodní straně novin. Ohlédnutí za rokem 2020 přináší i kolegyně Tomáš Navrátil a Pavel Mikulík, kteří zpracovali na straně 4 přehledný článek z oblasti životního prostředí. Kolegyně Eva Jehlářová prostřednictvím rozhovoru se zástupcem výrobce fasádních barev a představitelem Cechu malířů, lakýrníků a tapetářů ČR odkryla tajemství aplikačního využití našich výrobků pro fasádní barvy. A dnes tak často skloňovaný HOME OFFICE a požadavky z pohledu BOZP a PO nám přiblížil kolega Karel Kolář. Poděkování patří i jeho dceři Markétě Dirac. Také studentkám Zuzaně a Ivaně Prášilovým za sdílení jejich zážitků a pocitů spojených s distanční výukou a studiem vysoké školy.

Chci touto cestou poděkovat kolegyni Kateřině Stojanové, která před nedávnem nastoupila mateřskou dovolenou. Přestože svůj čas může věnovat příjemnějším povinnostem, připravila se svými kolegy zajímavé články o investičních akcích, které byly dokončeny v úvodních měsících roku 2021. A kam nás tentokrát zavede její pozvánka do přírody? To se dočtete na straně 9.

Život kolegyně Alice Štěpničkové, která strávila ve fabrice téměř 39 let, nám zprostředkují Blanka Pinková a Marek Ostrčil na straně 8, najdete tam i překvapení pro příznivce doplňovaček.

V dubnovém vydání novin PRECHEZA vás čekají i další pravidelné či aktuální články z dění v našem podniku. Děkuji všem, že i v tyto dny, kdy někteří z nás procházejí onemocněním covid-19, najdete čas a energii napsat zajímavé a inspirativní příspěvky.

Jiřina Koppová
šéfredaktorka

Anketa

V tomto vydání novin jsme otázkou oslovili některé vedoucí pracovníky komerčního úseku a požádali o odpovědi na tyto anketní otázky: Jaké výzvy čekají vaše oddělení v roce 2021? Za co jste v současné době ve svém životě vděční?

Foto: archiv PRECHEZA, Hana Řezníčková

Jan Příkryl
vedoucí technického servisu

Velkou výzvou je implementace všech legislativních požadavků, které se nyní historicky nejsilněji dotýkají téměř všech našich výrobků. Musíme zabezpečit i nadále jejich bezproblémovou prodejnost, to je klíčové. Současně vzhledíme snad už k brzké budoucnosti, kdy věříme, že budeme moci obnovit naši standardní činnost podpory prodeje, odsouváme řadu zákaznických akcí i osobních jednání. V relativně krátkém čase, který nám do konce roku zbývá, budeme muset stanovit priority a plynule rozpohybovat činnost zákaznického servisu. Máme

řadu nových i na trhu již dobře etablovaných výrobků, které si tuto pozornost zaslouží.

Vážím si ještě stále existujících dobrých mezilidských vztahů, těch, které v rámci profesního života zlepšují dnes tolik složitou komunikaci, ale zejména udržují dobrou duševní kondici v rámci rodinného soužití.

Tomáš Andrlé
vedoucí prodeje

Popasovat se s v prodeji s letošní odstávkou tak, aby dopad na zákazníka byl minimální. Vloni trh s TB nebral moc ohled na predikce, což nás potěšilo. Snad nás vedle stávající covid situace nic dalšího nepřekvapí.

Jsem vděčný za to, že má rodina je v pořádku. Jako „sendvičový člověk“ (po návratu od doktora s dětmi následuje druhé kolo s rodiči) připouštím, že s tou starší „stranou sendviče“ je víc nervů v této době ;-).

Oldřich Komárek
vedoucí nákupu

Zvládnout v této době nákup všech materiálů (respirátory, roušky, dezinfekce a antigenní testy) pro úspěšné překlenutí covidové situace. Co se týká výroby úspěšné zvládnutí plánované generální zářky na podzim letošního roku v nákupu náhradních dílů a pomocného materiálu.

Vděčný jsem v tuto zvláštní dobu za to, že rodina je po čase zase doma kompletní a zdravá a to je si myslím nejdůležitější. Přeji si ať skončí proticovidová opatření, ať se můžeme věnovat svým zájmům a koníčkům.

Výrobní úsek

Náhrada odstředivek na výrobně Bílý sádrovec 1

Aneb jak šel čas s výrobou bílého sádrovce...

V roce 1995 byla uvedena do provozu neutralizace pomocí vápence (1. stupeň) včetně vybudování nadzemní kanalizace pro štěpnou kyselinu sírovou. V roce 1997 byl pak uveden do provozu soubor Bílý sádrovec 1 (BS1), kde byly v letech 1997 až 2000 instalovány 4 odstředivky výrobce ZVU-Potez (A-D).

Jednalo se o odstředivky s vertikální osou rotace bubnu, ve kterém se shromažďuje odstředěním přes filtrační plachetku materiál Pregips. Původní pogumované bubny měly v průměru 1600 mm, postupem času byly odstředivky A a D osazeny většími nerezovými bubny o průměru 1700 mm. Vzhledem k omezené kapacitě výroby BS1 (malý sklad a málo místa ve výrobě, kam nešlo umístit další odstředivky) se v roce 2000 přistoupilo ke zprovoznění výroby Bílý sádrovec 2 (BS2), kde bylo postupně instalováno 6 odstředivek výrobce ZVU-Potez a Sultrade. Jedná se konstrukčně o obdobné odstředivky jako na výrobně BS1, avšak odstředivky jsou větší, s bubny o průměru 1800 mm.

Poněvadž odstředivky na výrobně BS1 byly celkově za hranici své životnosti, bylo nutné se stroji něco udělat. Původním plánem byla jejich celková generální oprava, avšak cena za opravu by byla tak vysoká, že bylo rozhodnuto odstředivky nahradit úplně novými stroji a skrze unifikaci pořídit typově totožné, jako jsou nejmladší odstředivky od firmy Sultrade na výrobně BS2. Tyto jsou oproti starým odstředivkám na BS1 větší (vyšší výtežnost cca o 0,25 t produktu na operaci), přitom má celkově nižší hmotnost a je

vybavena slabším pohonem. Výměna čtyř odstředivek na výrobně BS1 byla naplánovaná na etapy a dodávka od firmy Sultrade tzv. na klíč. Ze strany Prechezy došlo k úpravě rozvedení elektro a MaR, byly skrze bezpečnost osazeny nové a upraveny stávající obslužné plošiny odstředivek, bylo provedeno potrubní napojení, a programu pro ovládání nové odstředivky se zhostil útvar MaR.

Pro první etapu výměny byla vybrána nejvíce poruchová odstředivka D a tato volba se ukázala jako správná, neboť se zhruba dva měsíce před plánovanou náhradou odstředivka na této pozici zásadně porouchala (praskliny v žebrech bubnu) a nemělo smysl ji již opravovat. Stará odstředivka byla postupně demontována a po její kompletní demontáži byly opraveny základy pro osazení odstředivky nové. V půlce listopadu loňského roku byla nová odstředivka pomocí autojeřábu usazena na pozici, její montáž probíhala v celku přes střešní budovu. Základová deska odstředivky nebyla o moc menší než otvor ve střeše a sledovat jeřábíka a vazače s jakou jistotou a přesností břemeno o váze necelých 16 tun spouští na pozici, byla jedna radost.

Do půlky prosince proběhly veškeré doprovodné práce nutné pro ožive-

ní odstředivky a mohlo se začít se zkoušením a laděním. Nájezd probíhal v pohodové atmosféře, všechny vzniklé potíže se rychle dařilo řešit a odstraňovat. Dá se říci, že během zkušebního provozu byly největším problémem vibrace odstředivky, které neustále přerušovaly její operace a vzniklé situace způsobovaly obsluhám nemálo potíží. Z důvodu špatně zvoleného čidla vibrací (s příliš velkým rozsahem) nebylo možné bezpečně zvýšit úroveň vibrací na rozumné hodnoty a bylo nutné čekat, než subdodavatel pošle dodavateli odstředivky čidlo nové.

Do toho se pomalu blížily vánoční svátky a požadavek provozu, aby nová odstředivka byla v maximální možné míře v chodu. Obrovský dík patří programátorovi Dušanovi Jurečkovi, který upravoval za pochodu program tak, aby nová odstředivka mohla být přes toto kritické období trvale v provozu a obsluhu z toho přitom netrefil šlak. Nyní již odstředivka se správným čidlem vibrací funguje a pracuje spolehlivě.

Překvapením pro nás bylo sdělení výrobce odstředivky, že jejich subdodavatel vyrobil omylem buben o cca 1,5 cm nižší, a z toho důvodu nebude rozměrově sedět plachetka, podkladní síto plachetky a vyřezávací nůž produktu s ostatními odstředivkami totožného typu. Do doby, než bude dodán buben o správných rozměrech, nás výrobce odstředivky vybavil potřebnou zásobou plachetek.

Na letošní rok máme v plánu nahradit další odstředivku, a to na pozici C.

Foto: archiv PRECHEZA

Věřím, že jsme se poučili z loňských zádrhelů a výměna dalších odstředivek bude probíhat o to jednodušeji.

Nezbývá než poděkovat všem, kteří se na výměně odstředivek podíleli.

Jakub Krečman

Čtvrtý moký elektrostatický odlučovač na provozu TB úspěšně v provozu

Jak jsme již avizovali v loňském prázdninovém vydání našich novin, byl na konci roku 2020 uveden v činnost nový moký elektrostatický odlučovač (MEO D). Před půl rokem jsme vás informovali o proběhnuvší výměně elektrických rozváděčů MEO A-C a nyní již jsou všechny čtyři MEO v chodu. Cesta k úspěšné realizaci tohoto projektu nebyla jednoduchá a chvílemi se zdálo, že do konce roku ani nebude možná. Na vině byla určitě současná pandemie, kvůli níž se například zpozdily dodávky komponent z Indie, a také ne zrovna přívětivé počasí. Očekávané pětisetleté sucho se nekonalo, naopak, a stavební, strojní a elektroinstalační práce ve vytrvalém dešti a neustále rozbahněném terénu byly poměrně náročné.

Moký elektrostatický odlučovač (MEO) je technologické zařízení sloužící k čištění plynů z procesu kalcinace. Dochází v něm k odloučení velmi jemné mlhy kyseliny sírové a prachu TiO_2 . Proudění z odlučovačů MEO A a B (za kalcinačními pecemi A a B) se dále spojují v jeden, který je veden ven z haly do nového MEO D ke koncovému čištění. Stávající MEO C slouží jako teplá záloha pro MEO D a do budoucna se s ním počítá jako s odlučovačem pro kalcinační pec C. MEO D by pak sloužilo k dočištění plynů ze všech tří MEO A, B a C. Proto je také nové zařízení navrženo tak, aby v případě navýšení kapacity výroby bylo schopné pojmout celkový předpokládaný objem plynů. Nyní pracuje s převyšující kapacitou, tedy disponuje odlučovací plochou cca o třetinu větší.

Hlavním benefitem výstavby nového MEO D je eliminace stavů nadlimitní produkce emisí, která nastávala při dlouhodobějších opravách MEO A a B, a to vždy v době provádění pravidelného proplachu MEO C. Tyto krátkodobé výpadky se potom negativně promítaly do stanovení celkových ročních emisí, ač byly stále v rámci platného integrovaného povolení.

Nyní se podařilo dokonce nastavit a vyladit vzájemná přejíždění MEO C a D plynule mezi sebou, a tím úplně zamezit proudění nedočištěných plynů do linky SULFACID. Samozřejmostí je také výhoda chodu jednoho MEO

v případě potřeby provádět údržbu, servis nebo opravu druhého MEO. A přece jen, stávající MEO C bylo uvedeno do provozu již v roce 2003.

Nájezd a testování MEO D a veškerého příslušenství (ventily, čerpadlo, měření, potrubní trasy, ...) bylo zahájeno v prosinci. Příjezd najížděcího technika byl naplánován na druhý pracovní prosincový týden a celkově probíhal relativně hladce. Vysoké napětí a další sledované parametry se technikovi jevily v naprostém pořádku. Bohužel den po jeho odjezdu se MEO D nedařilo znovu najet, docházelo k jeho výpadkům a výkyvům měřených hodnot, a přes veškerou snahu se nepodařilo zjistit, co se vlastně stalo. Vše se zdálo v pořádku. Ani v následujících několika málo posledních pracovních dnech před vánočními svátky jsme problému nepřišli na kloub a MEO D muselo zůstat přes Vánoce odstavené.

V lednu se otevřely průlezy do MEO a viník byl na světě – hrstka nečistot, které se tam dostaly z nádrže proplachové kyselý vody. Smeták, kýbl a šikovný technolog zajistili přípravu aparátu pro nový pokus o nájezd a podařilo se. Byla také provedena nezbytná opatření a nastavení čerpání tak, aby se již podobná situace neopakovala.

Na konci ledna byl proveden dvou-denní výkonový garanční test MEO D

a zároveň certifikované měření emisí firmou ELVAC, aby mohlo být zařízení převzato a uzavřena veškerá byrokracie s dodavatelem. Drobné dokončovací a kosmetické práce na stavbě, které byly z důvodu adekvátního zimního počasí přerušeny, již také finišují. Všem zúčastněným patří velký dík.

Kateřina Stojanová

Foto: archiv PRECHEZA

Komerční úsek

Covid-19 ovlivnil chování dodavatelů a zákazníků v roce 2020 (pokračování ze str. 1)

Praktická navigace výrazně zjednodušila hledání informací a zlepšila obousměrnou komunikaci při rychlejších nasměrování uživatelů na jednotlivé útvary i kompetentní osoby.

V rámci propagace výrobků byly provedeny aktualizace katalogů s důrazem na zavádění nových speciálních výrobků. Byla vydána řada odborných článků pro on-line konference i pro odborná periodika, často s grafickým zpracováním reklamního příspěvku. Standardní činností útvaru Technický servis (TS) zůstává výběr kvality zboží, edice prodejních specifikací, i těch nadstandardních, vč. správy a aktualizace bezpečnostního a nadstandardního značení zboží, obnova výrobkových a hygienických certifikátů, doplnění vyplňováním různých podpůrných materiálů a dotazníků, které předchází schválení našich výrobků u zákazníků. Samostatnou kapitolou s nezanedbatelným podílem činností TS je řešení zákaznických stížností a reklamací. Věřme, že těch bude do budoucna co nejméně.

Klíčovou rolí TS v roce 2020 byla implementace řady legislativních opatření, jež se primárně dotýkají našich výrobků, nejen zde se obrovskou měrou podílí útvar Technologické centrum (TEC). Právě výzkum musel organizačně řešit dopad protiepidemických opatření, jelikož chod laboratorů i poloprovozu nelze zajistit na dálku. Následovaly zásahy do zaběhlého systému práce, oddělením či střídáním výzkumníků na pracovišti, zavedení on-line porad i celého řízení projektů. I díky tomu se podařilo zcela naplnit úkoly v plánu Rozvoje a výzkumu v roce 2020, klíčovým byl výzkum kalcinace s cílem zvětšení velikosti částic v potravinářských druzích.

Průběžným úkolem bylo testování alternativních činidel v reakci na dynamicky se měnící legislativu. Pro budoucí nutné zajištění vyšší výtěžnosti TiO₂ ze suroviny běží projekt posouzení možnosti rozkladů kalů z čiření, již v provozním měřítku. Posledním neméně důležitým bodem je dokončení mikronizace železitých pigmentů. Výše uvedené projekty pokračují v řešení i v roce 2021.

PRODEJ
Titanová běloba PRETIOX

Komentovat vývoj trhu s titanovou bělobou v roce 2020 znovu navozuje nepříjemná očekávání z druhé poloviny prvního čtvrtletí, kdy se objevily první zprávy o onemocnění covid-19.

Řešit jsme museli následující otázky:

- Jak moc zasáhne rozvíjející se pandemie dobře rozjeté prodeje z prvních dvou měsíců roku?
- Která odvětví a které trhy bude nutné nahradit a přeplánovat?

V prvním pololetí roku 2020 trh s titanovou bělobou osciloval podle průběhu nemoci na jednotlivých kontinentech. Prodej dosáhl vrcholu v březnu (prodej 6,5 kt/měsíc), po prvních vyhlášených uzávěrách (lockdowns) v západní Evropě (Itálie, Anglie, Španělsko) jsme u jednotek zákazníků nasmlouvané zboží nemohli dodat a učili se, jak v nové situaci obstát. Delší uzávěru dovozu vyhlásila rovněž Indie a Mexiko.

Díky širokému aplikačnímu záběru TiO₂, který naše společnost vyrábí (viz graf 1), se postupně propady z první poloviny roku dařilo nahradit vyššími prodejmi u státy preferovaných odvětví (např. s výrobou obalových materiálů z plastů).

To dokládá i komentář teritoriální manažerky **Leony Zedkové** k prodeji PRETIOX RGX, RG18P a R200P:

Leona Zedková
teritoriální manažerka

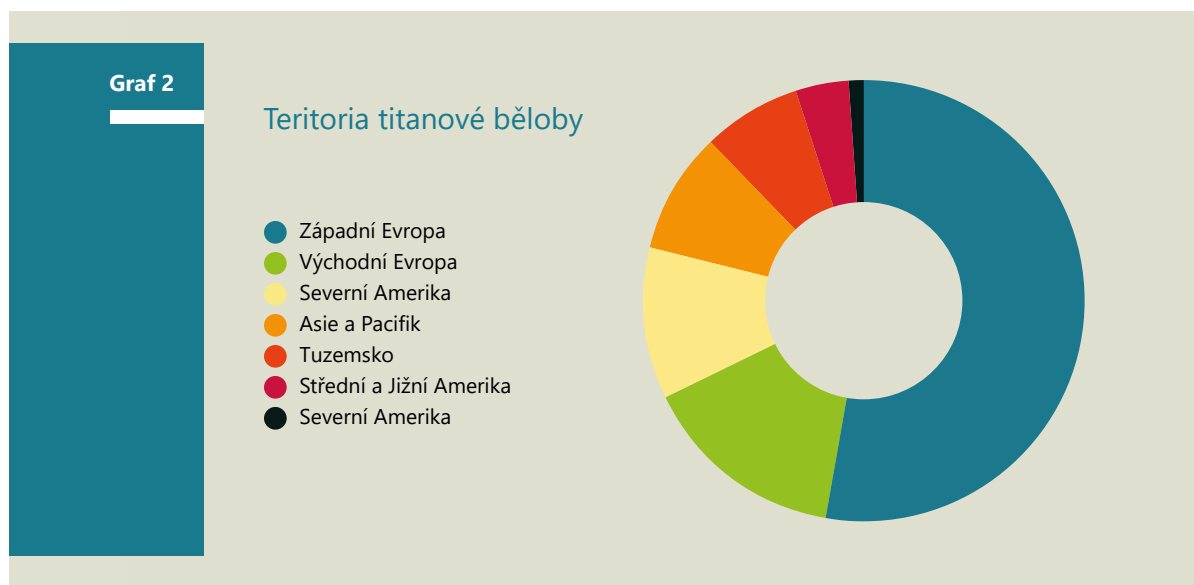
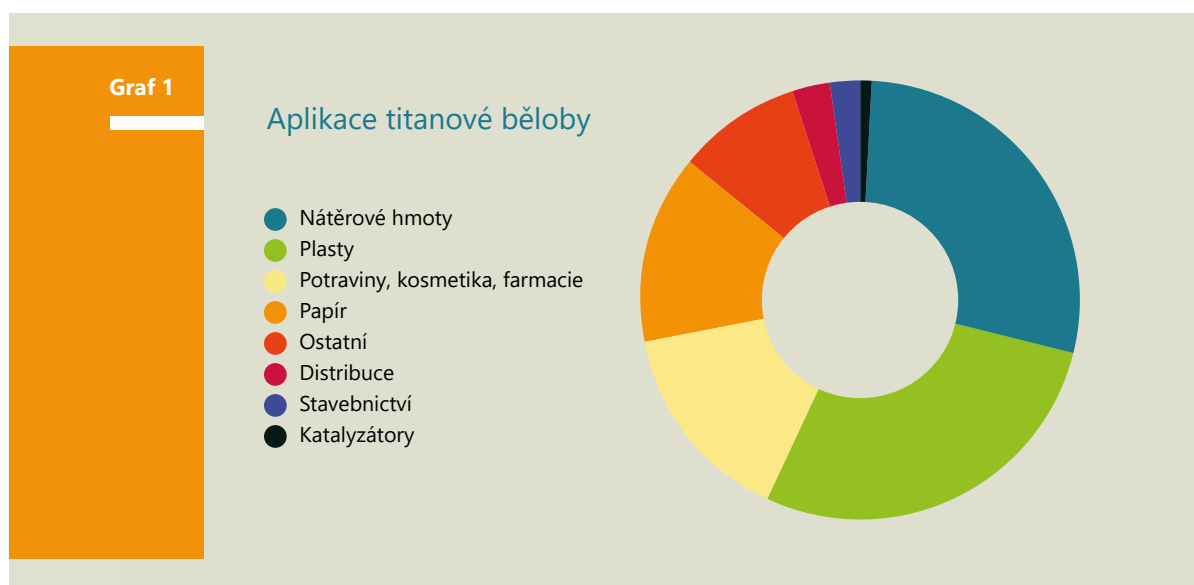
„Život bez plastů si už asi nedokážeme představit. I naše titanová běloba je součástí plastových výrobků, jejichž výroba nebyla nijak zvlášť omezena ani v době pandemie. Tím pádem nebyly omezeny ani naše prodeje plastářských typů TiO₂. Věřím, že i prodeje v roce 2021 budou stabilní a splní naše předpoklady.“
Rovněž stabilním trhem se ukázal segment potravinářský. Dodávky nebyly pandemií prakticky narušeny a dosáhly plánované úrovně. A jak vidí prodej naší „potravinářské“ titanové běloby PRETIOX AV01FG a PhG teritoriální manažer **Jan Křístek**?

Jan Křístek
teritoriální manažer

„V roce 2020 jsem prodal do svěřených teritorií 4500 tun titanové běloby pro aplikace v potravinářství, farmácii a kosmetice. I když v roce 2021 budeme mít plánovanou odstávku výroby, u těchto druhů dosáhnou prodejů ve výši téměř 5000 tun. Stane se tak pozvolnou změnou portfolia prodávaných druhů PRETIOXu. O tyto vysoce čisté, povrchově neupravené anatasové pigmenty je velký zájem a pro nás je důležité, že jsou to druhy, kde dosahujeme vyšších marží.“

V létě se začaly vracet s poptávkami i firmy na jaře postižené omezením vlastní výroby, kde například i v rámci aplikace nátěrových hmot klesal podíl prodeje průmyslovým firmám, ale obrovsky narostl segment prodeje do hobby marketů jako je OBI, HORN-BACH, BAUHAUS, UNI HOBBY a BAUMAX. Poptávka začala převyšovat nabídku a prodejní ceny se koncem 3. čtvrtletí počaly zvedat. Nejsilnějším teritoriím zůstala západní Evropa (53 % objemu prodeje), kterou následovala východní Evropa (15 %) a severní Amerika (11 %), což dokládá graf 2. Prodej celoročně na

úrovní 60 kt je výsledek, ve který jsme na počátku března roku 2020 ani nedoufali.

Železité pigmenty FEPREN

Průběh prodeje železitých pigmentů v roce 2020 byl velmi podobný prodeji titanové běloby. Rozvážný začátek roku a uspokojivé prodeje v letní sezóně zakončily rekordní prodeje v posledních dvou měsících roku. Poptávka byla tak vysoká z důvodu nedostatku na evropském trhu způsobeného vyšší spotřebou v Asii a dlouhými dodávkami lhotami čínských pigmentů do Evropy. I naši největší konkurenti nám zaslali poptávky na dodávky tisíce tun pigmentů.

Zahájili jsme prodeje mikronizovaných železitých pigmentů do sektoru nátěrových hmot a věříme, že pronikneme i do aplikačního použití v plastech. V závěru roku se nám podařilo vyhrát tendr na dodávku našeho pigmentu ruskému výrobci hnojiv a tím jsme si zajistili dobrou výchozí pozici pro splnění plánu prodeje železitých pigmentů i v roce 2021.

Síran železnatý MONOSAL

Množství prodeje tohoto výrobku bylo v roce 2020 především ovlivněno nižším výskytem zelené skalice při výrobě titanové běloby, způsobeného vyšším obsahem TiO₂ ve vstupní surovině – ilmenitu. Kapacitně byla výroba omezena i přednostními dodávkami zelené skalice HEPTASAL pro společnost KEMIFLOC. Poptávka po MONOSALu, který se spotřebovává především ve výrobě krmiv a ve stavebnictví byla stabilní a mírně převyšovala naše možnosti dodávek.

A takto okomentoval prodej v roce 2020 teritoriální manažer **Roman Novotný**:

Roman Novotný
teritoriální manažer

„Obchodní strategie byla v případě MONOSALu v roce 2020 založena na dvou základních pilířích. První z nich představoval tradičně segment stavebnictví, resp. výroby cementu. Druhý pilíř, který v zákaznickém portfoliu plnil roli dynamické složky, zahrnoval dodávky do segmentu výroby krmiv. V této oblasti došlo k akvizici nových zákazníků, především v Německu a ve Francii. Výsledkem této strategie bylo mj. dosažení výrazně vyšších cen oproti plánovaným hodnotám. Pro rok 2021 a 2022 plánujeme v této strategii nadále pokračovat. V Nizozemí, Polsku a Německu probíhá proces kvalifikace našeho materiálu u dalších zákazníků, což by v tomto a především v následujícím roce mělo přinést výsledky v podobě vyšších dosahovaných marží.“

Sádrovec PREGIPS

Díky neustávající vysoké poptávce z českých a slovenských cementáren se nám v loňském roce podařilo pro-

dat rekordní množství a přiblížit se tak k 210 tisícům tun prodaného sádrovce PREGIPS za rok. Dále jsme ke konci roku úspěšně uzavřeli smlouvy s novými zákazníky na I.Q.2021, což nám pomůže překonat zimní období, kdy probíhají v cementárnách údržby provozu a při minimálním odběru se nám náš sklad každoročně zaplnil na maximum. V budoucnu určitě nevidíme problém s dalším navýšením prodeje.

Poloprovoz
PRETIOX CG300 a UVS30

V rámci prodeje specialit se v roce 2020 dařilo oslovovat nové zákazníky na výrobky CG300 i UVS30. Instalace nové baličky na Poloprovoz a postupné zvyšování výkonu malovýroby upevňuje naši pozici na trhu a zvýšené kapacity produkce umožňují pokračování v započatých projektech už s většími kosmetickými společnostmi. Jejich dokončení bude klíčovou úlohou v roce 2021.

Závěr

Jak tedy hodnotit rok 2020? Velmi pozitivně. Vypořádali jsme se s důsledky pandemie covid-19 na všech úsecích velmi dobře. Dosáhli jsme rekordního prodeje titanové běloby a poprvé v historii firmy překročili roční prodej 60 tisíc tun. Rovněž rekordního prodeje bylo dosaženo u sádrovce PREGIPS. Podařilo se uspokojit náročné požadavky všech zákazníků a dodavatelsky zajistit veškeré potřeby naší společnosti. Je tedy na místě poděkovat všem zaměstnancům PRECHEZA a. s. za odvedenou práci v roce 2020. Hospodářský výsledek byl nejen splněn, ale i výrazně překročen.

**Marian Bartoš, Jan Příkrýl,
Tomáš Andrlé, Oldřich Komárek**

Životní prostředí

Zhodnocení stavu životního prostředí za rok 2020

Jako již tradičně ve druhém vydání Novin Precheza v kalendářním roce přicházíme i letos s malým ohlédnutím za problematikou životního prostředí v Precheze v roce minulém.

V roce 2020 byla provedena všechna předepsaná měření na jednotlivých zdrojích emisí. Tato měření, jak u emisních zdrojů do ovzduší, tak do vod, ať jednorázová, opakovaná či kontinuální, vykazovala soulad se závaznými emisními limity při provozu výrobních technologií, které jsou dány zejména integrovaným povolením společnosti. Potěšující rovněž je, že naměřené hodnoty emisí jsou zpravidla na spodní hranici intervalu pro tzv. nejlepší evropské dostupné techniky dle aktuálně platných dokumentů EU BREF, což svědčí o dobré environmentální výkonnosti v rámci odvětví výroby titanové běloby a anorganických pigmentů.

Provozování technologií, dodržování provozních řádů a stanovených provozních podmínek je rovněž předmětem kontrol ze strany České inspekce životního prostředí. V roce 2020 proběhly dvě kontroly, které konstatovaly, že zjištěný stav provozu odpovídal požadavkům zákona i podmínkám integrovaného povolení Prechezy.

Podíváme-li se na absolutní množství emitovaných látek do ovzduší, tak zjistíme, že celkové objemy klíčových emisí meziročně vzrostly v případě oxidů síry (cca o 20 %) a poklesly u tuhých znečišťujících látek (cca o 5 %). Podíl dílčích výroben je různý – zatímco z výroby titanové běloby a kyseliny sírové emise meziročně stouply, mj. i vlivem vyšší výroby v průběhu roku 2020 oproti roku 2019, tak na výrobě železitých pigmentů došlo k jejich poklesu. Přesto se aktuálně jeví právě u výroby železitých pigmentů největší potenciál k dalšímu podstatnému snížení průmyslových emisí do ovzduší z Prechezy. Za tím účelem byly v roce 2020 připraveny studie ke snížení emisí tuhých znečišťujících látek z dehydratační pece instalací mokrého elektrostatického odlučovače a pro instalaci vypírky oxidů síry za K-systémem na provoz železitých pigmentů. V dalším období pak bude pro tyto záměry připravována projektová dokumentace.

Rok 2020 byl mimořádný z hlediska možností odběru surové vody pro technologii v porovnání s předchozími lety. Nadstandardní průtoky v dostupných vodních zdrojích, kterými jsou pro nás Bečva a Strhanec, neomezovaly odběry vody, a dokonce umožnily i zvýšený odběr ze Strhance. Rizika sucha a velmi nízkých průtoků v Bečvě však nelze v budoucnu podceňovat, jelikož by mohly vést až k nucenému odstavení výroby. Z tohoto důvodu byla v roce 2020 zahájena příprava investiční akce na vybudování nové retenční nádrže na surovou vodu, která by měla být schopna zajistit zásobování vodou v období přechodné nemožnosti odběru vody z Bečvy. Předpokládáme, že tato investiční akce by měla být dokončena v roce 2024.

Precheza však současně velmi velkou část odebrané vody vrací zpět do Beč-

vy ve formě čištěné vody z neutralizační stanice. V oblasti emisí do vod jsou výsledky u dílčích parametrů vesměs srovnatelné s předchozími obdobími a jsou úměrné objemům výroby, obdobně jako jednotkové objemy vypouštěné čištěné vody zpět do říčního toku. Výjimku v roce 2020 představuje ukazatel chemické spotřeby kyslíku (CHSK-Cr), který indikuje obsah organických látek ve vypouštěné vodě. U tohoto parametru došlo k extrémnímu poklesu z důvodu snížení spotřeby organických aditiv při mletí titanové běloby. Je to dáno optimalizací přídatku, především tlakem na řízení přídatku aditiva na základě vlastností mikronizovaného materiálu. Celkový objem produkovaných odpadů meziročně poklesl o 16 %. U kategorie „ostatních odpadů“ byl pokles ještě větší – na cca polovinu, naopak výrazně vzrostl objem v kategorii „nebezpečných odpadů“, a to zejména vlivem odvozů znečištěné zeminy z prováděných investičních akcí v roce 2020 na skládku k odstraňování odpadů. V oblasti předávání odpadů spolupracovala Preche-

za v roce 2020 nadále se svým dlouholetým výhradním partnerem – firmou SUEZ CZ. Další období bude ovlivněno změnou odpadové legislativy od 1. 1. 2021, zejména změnou zákonných poplatků za ukládání odpadů na skládky. Obecně dochází k nárůstu poplatků za ukládání ostatního odpadu, včetně komunálního, v souvislosti s tlakem na druhotné využívání odpadů, a naopak k poklesu poplatku za ukládání nebezpečného odpadu.

Precheza trvale investuje nemalé prostředky do oblasti životního prostředí, jak do instalace nových zařízení, tak i do obnovy a modernizace stávajících zařízení, a rovněž i do provozu těchto zařízení. Nejinak tomu bylo v roce 2020. Do pořízení zařízení na ochranu životního prostředí bylo investováno cca 90 mil. Kč. Především šlo o instalaci čtvrtého mokrého elektrostatického odlučovače, který je součástí linky na zachycování emisí z kalcinace titanové běloby. Významné investice směřované do oblasti zlepšení ekologické výkonnosti technologií budou pokračovat i v letošním roce – uvedme například obnovu suchého elektrostatického odlučovače na provoz železitých pigmentů a MONOSALu v rámci generální zářky.

Tomáš Navrátil, Pavel Mikulík

Bezpečnostně technické služby

HOME OFFICE (HO) a požadavky BOZP a PO

Tato problematika není v legislativě přesně specifikována. Zaměstnavatel je povinen plnit všechny předepsané povinnosti jak na vlastních pracovištích, tak i v bydlíšti zaměstnance. To však nelze vždy spolehlivě a jednoduše zajistit. Třeba proto, že podle čl. 12 Listiny základních práv a svobod je obydlí nedotknutelné. Není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí.

Základní požadavky BOZP a PO – povinnosti zaměstnance:

- sepsat dohodu o práci v režimu HO,
- používat předepsané pracovní prostředky,
- oznamovat zaměstnavateli vznik úrazu,
- oznamovat zaměstnavateli všechny závady, nedostatky či poruchy,
- zodpovídat za svou bezpečnost a za bezpečnost dalších osob, které mohou být jeho prací ohroženy,

- dodržovat pokyny zaměstnavatele – bezpečnostní, požární, hygienické, ergonomické požadavky.
- plnit další povinnosti stanovené v dohodě o HO.

I když se některé bezpečnostní, požární, hygienické, ergonomické požadavky, které se jednoznačně vztahují i na práci doma, mohou zdát někomu absurdní, přesto zákon požaduje jejich naplnění. Jsou to například následující požadavky uvedené v tabulce.

Na zaměstnance se i při výkonu práce mimo pracoviště zaměstnavatele vztahuje maximální délka pracovní doby upravená v § 79 ZP, vztahují se i ustanovení týkající se např. výkonu práce přesčas apod. Jediná zákonem stanovená výjimka se týká rozvrhování pracovní doby, nikoliv však její délky (max. 8h či 12h). Znamená to pro zaměstnavatele také, že musí posoudit rozsah zaměstnanci přidělovaných úkolů (objem práce), protože jejich rozsah musí odpovídat stanovené týdenní pracovní době, tj. max. 40 hodin týdně.

Samostatnou problematikou rizik práce z domova je pracovní činnost v noci. Mnoho zaměstnanců si sjednává práci doma právě z důvodu, že jim umožňuje pracovat v noci, kdy mají na práci klid

P. Č.	POŽADAVKY BOZP A PO, OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ NEBEZPEČÍ
1.	LÉKÁRNIČKA: (náplast s polštářkem, dezinfekční prostředek) je zajištěna, je umístěna na suchém, čistém a přístupném místě
2.	PRACOVNÍ PROSTOR, ERGONOMIE PRÁCE: je vyhovující: min. výška stropu 2,5 m při ploše do 20 m ² ; min. výška stropu 2,6 m při ploše do 50 m ² ; min. 2 m ² nezastavěné, volné podlahové plochy; min. 12 m ³ objemového prostoru
3.	OSVĚTLENÍ: je dostačující (300–500 lux, lze orientačně ověřit pomocí mobilní aplikace)
4.	MIKROKLIMATICKÉ PODMÍNKY: jsou vyhovující (teplota 20 – 27 °C, větrání zajištěno)
5.	PRACOVNÍ PROSTŘEDKY: (osobní počítač, klávesnice, myš, tiskárna, mobilní telefon, prodlužovací kabel 230 V) jsou zaměstnavatelem poskytnuty a zaměstnanec pro práci používá výhradně tyto prostředky je zamezen přístup neoprávněných osob (k pracovním prostředkům, materiálům a datům) revize elektrických spotřebičů jsou zaměstnavatelem provedeny (ve stanovených termínech, jsou platné)
6.	HASICÍ PŘÍSTROJ: (práškový s náplní minimálně 2 kg) je k dispozici, je přístupný, má platnou roční kontrolu provozuschopnosti
7.	ÚNIKOVÉ CESTY A VÝCHODY: jsou trvale volné, průchodné, bez překážek
8.	ZÁKAZ POŽÍVÁNÍ ALKOOLU A NÁVYKOVÝCH LÁTEK
9.	PRÁVIDELNÁ KONTROLA PRACOVNÍHO MÍSTA (HO) ze strany zaměstnavatele: (např. na základě fotodokumentace zasláné zaměstnancem – pracovní prostor, stůl, okno; příp. úprava pracovního místa tak, aby vyhovovalo požadavkům, dále WC, lékárnička, hasicí přístroj).

Příklad ergonomicky nevhodně uspořádaného pracoviště pro práci v HO.

Ilustrace: Markéta Dirac

po povinnostech s malými dětmi apod. Pravidelná práce v noci je však rizikovým faktorem a může vést i ke zdravotním problémům. Proto je třeba vyjasnit, jestli dotyčný bude pracovat v noci a jak často, aby zaměstnavatel mohl zařídit např. pravidelnou lékařskou preventivní prohlídku zaměstnance.

Zaměstnavatel zaměstnanci pracujícímu z domova práci v noci zakázat nemůže. Z § 317 zákoníku práce jasně vyplývá, že pracovní dobu si zaměst-

nanec pracující z domova sám rozvrhuje a toto právo mu nemůže zaměstnavatel omezit. Nicméně, stanovení základních parametrů pracovní doby a rozvržení pracovní doby ve smlouvě k provedení práce z domova lze výkon práce v noci přiměřeně omezit. S prací v noci jsou na straně zaměstnavatele spojeny určité povinnosti, které by si bez předchozího včasného upozornění (či dohody) nemohl splnit.

Karel Kolář

Personalistika

Den chemie: On-line

Významnou součástí úspěšného náboru a dlouhodobého zajišťování kvalifikovaných pracovníků je spolupráce Prechezy se školami. Ta dosud probíhala formou studentských praxí, stáží, soutěží a prezentací Prechezy jako potenciálního zaměstnavatele na akcích, které školy pořádaly ve svých prostorách. Cílem těchto setkání bylo pomoci studentům při hledání uplatnění po ukončení studia, ale také nabídnout praxi doplňující teoretické znalosti. Omezení v souvislosti s covidovou pandemií motivuje školy i firmy hledat jiné možnosti propojení, a tak se letos poprvé prezentujeme on-line na každoroční akci Den chemie na Fakultě chemické VUT Brno.

Fakulta připravila pro studenty a absolventy přímo na svých stránkách prostředí, kde mohou shlédnout prezentace firem, které jsou pro ně zajímavé a mohou jim nabídnout uplatnění v jejich studijním oboru. Ke sdílení prezentací firem využila FCH VUT rovněž sociální síť fakulty Facebook, IG stories a další. Prezentace zahrnují odkazy na webové a facebookové stránky jednotlivých společností a na LinkedIn. On-line Den chemie probíhal letos od 5. do 12. dubna, kdy se konala videokonference přes Google Meet.

Na ní se jednotlivé firmy mohly prezentovat naživo a prostřednictvím chatu odpovídat studentům na jejich dotazy.

Alena Okáčová

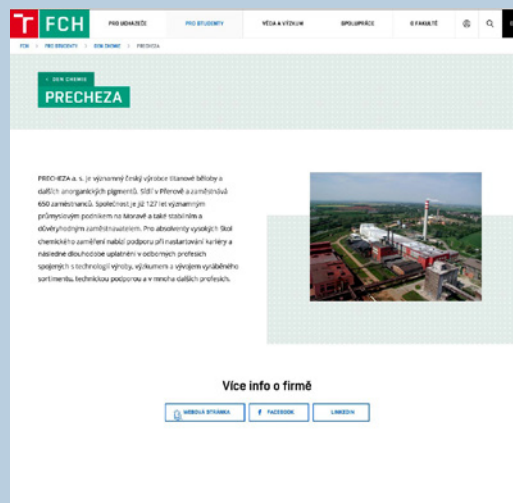

Foto: www.fch.vut.cz, IngImage

Jubileum životní

BŘEZEN

50 LET **Furman Jiří**
směnový mistr ŽPM
Ulehla Zdeněk
mechanik TB

ODCHOD DO DŮCHODU

Hrudík Jiří
vedoucí controllingu

DUBEN

50 LET **Havelka Richard**
provozní elektrikář

60 LET **Bednář Pavel**
mechanik MaR

v zaměstnání

DUBEN

20 LET **Drkoš Pavel**
programátor MaR

40 LET **Buksa Vladimír**
provozní elektrikář

Koncernový intranet

Od letošního roku je pro všechny zaměstnance koncernu Agrofert dostupná online nástěnka s názvem Náš intranet. Jedná se o koncernový komunikační nástroj, jehož cílem je sdílet informace týkající se dění ve společnostech celého koncernu.

Nástěnka je dostupná na www.nasintranet.cz a rovněž v mobilní aplikaci Náš intranet. Přihlašovací údaje pro

každého zaměstnance byly rozeslány ve výplatních listcích začátkem ledna. Před prvním přihlášením je nutné vložit obdržené přístupové údaje. Přidělený PIN je pouze pro první přihlášení, během kterého si každý nastaví své vlastní heslo. Přehledné obrázkové menu pomáhá každému najít to, co na nástěnce hledá. Náš intranet kromě novinek a zpráv z koncernu poskytuje například přehled o benefitech a nabídkách slev pro zaměstnance koncernu Agrofert při nákupu zboží a služeb. Po ruce jsou rovněž pracovní kontakty na zaměstnance Prechezy. K dispozici je online knihovna, která nabízí k pře-

čtení firemní publikace a noviny koncernových společností. V sekci e-learning je přehled připravených kursů, které má zaměstnanec absolvovat. Jsou zde i všechny dříve splněné kurzy, a to včetně školicích materiálů, ke kterým se zaměstnanec může v případě potřeby kdykoli vrátit. Zajímavým odkazem je propojení s webem Fámy a fakta. Zde jsou vysvětlována a doplňována některá tvrzení, jež média prezentovala nepřesně. Správu přístupů zajišťuje útvar Personalistika, kam se můžou zaměstnanci obrátit například v případě zapomenutí hesla.

Alena Okáčová

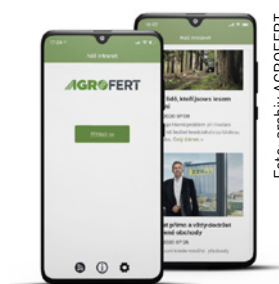

Foto: archiv AGROFERT

Blahopřání

V květnu oslaví své významné životní jubileum 90 let naše bývalá zaměstnankyně paní **Svatava Nováková**. Pracovala v Precheze 23 let jako samostatná plánovačka hlavního mechanika do roku 1987. Přejeme z celého srdce hodně zdraví, optimismu a životního elánu.

Foto: Svatava Nováková

Aktuality z ochrany životního prostředí, řízení kvality a bezpečnosti práce: únor a březen 2021

V průběhu 1. čtvrtletí 2021 byly přezkoumány jednotlivé systémy řízení společnosti jejím vedením za rok 2020.

Přezkoumání vedením je povinnou součástí všech dnes aplikovaných systémů řízení v a. s. – kvality dle ISO 9001, životního prostředí dle ISO 14001, bezpečnosti práce dle ISO 45001, hospodaření s energií dle ISO 50001 a bezpečnosti výrobků dle FSSC 22000. Postupně byly detailně vyhodnoceny stav jednotlivých systémů, plnění cílů na rok 2020 a stanovení cílů pro další období. Lze konstatovat, že přes obtíže spojené s pandemií koronaviru byly stanovené cíle dosaženy a všechny systémy byly vyhodnoceny jako zavedené a funkční.

Počínaje dnem 4. března 2021 bylo v Precheze zahájeno samotestování zaměstnanců na přítomnost viru SARS-CoV-2. Zaměstnanci byli testováni v týdenní periodě pomocí antigenních sad zajištěných zaměstnavatelem. Počty pozitivních nálezů v počátečních obdobích nepřesáhly 1 % ze všech provedených testů. Zaměstnanci s pozitivním výsledkem antigenního testu byli následně testováni PCR testem na externích specializovaných pracovištích, jehož účelem bylo finální potvrzení přítomnosti viru u testovaného zaměstnance.

Ve dnech 16. až 18. března 2021 proběhl recertifikační audit výroby potravinářské titanové běloby podle mezinárodní normy FSSC 22000, která stanovuje požadavky na systémové řízení bezpečnosti potravin. Auditorka ze společnosti Bureau Veritas Certification CZ prověřila způsob výroby přímo v prostorách provozu titanové běloby a dále související výrobní a systémovou dokumentaci. Na základě výsledku auditu bylo rozhodnuto o vydání nového certifikátu, který bude mít platnost na další 3 roky.

V období od ledna do března 2021 společnost postupně splnila své ohlašovací povinnosti v oblasti životního prostředí za rok 2020. Hlášení se musí provádět za každou složku životního prostředí zvlášť (ovzduší, vody, odpady), a to elektronicky prostřednictvím tzv. integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP). Souhrnné údaje jsou následně využívány orgány ČR a EU pro statistické účely a stanovení dalších politik v oblasti životního prostředí, případně jsou předmětem zpětné kontroly ze strany inspekčních orgánů.

Komerční úsek

Svět fasádních barev – významné uplatnění výrobků Pretiox

V další části naší série o speciálních uplatněních titanové běloby se budeme zabývat nátěrovými systémy pro stavebnictví a bytovou architekturu, a to konkrétně fasádními barvami. Titanová běloba je důležitou složkou kvalitních fasádních barev a od naší společnosti ji nakupuje řada zákazníků z celého světa. Její zastoupení ve finální barvě může činit i více než 10 %. Pro tuto aplikaci doporučujeme zejména PRETIOX RGU a RGZW.

Fasádní barvy patří do skupiny architektonických barev, které jsou kromě nátěrů stěn používány i pro střešní nátěry a povrchové úpravy podlah. Jejich funkce je jak ochranná, tak dekorativní. V předchozích letech trh s architektonickými barvami stagnoval, ale v roce 2020 byl už opět v kladných číslech a úspěšně vzdoroval krizi v odvětví barev a nátěrových hmot. Příčinou úspěchu byla i pandemie koronaviru a s ní spojený přesun řady lidí do svých domovů, jejichž zdi tak získaly na důležitosti. I větší firmy se pustily do projektů obnovy svých nemovitostí, zatímco jejich provoz byl omezen či uzavřen. Trh tak těžil a těží ze změněného nebo příznivějším chování lidí ve volném čase.

Jaký je pohled a zkušenosti zástupce výrobce fasádních barev a jaký představitel odborníků pro jejich aplikaci? Na to jsme se zeptali paní Ing. Dany Křivové z firmy Colorlak a.s. (dále jen DK) a pana Pavla Žateckého z Cechu malířů, lakýrníků a tapetářů ČR (dále jen PŽ).

Jaká je historie a rozdělení fasádních barev?

(DK): Nejstarší fasádní NH bylo vápenné mléko, kterým se bílilo. Připravovalo se zředěním odleželé vápenné kaše vodou. Vápenné barvy se odnepaměti vybarvovaly přísadou pigmentů. Moderní vápenné barvy jsou již složitější systémy než jen pigmentovaný vápenný nátěr. Kromě vápenné kaše a pigmentů obsahují ještě doplňkovou organickou pojiva. Avšak i u těchto barev stále zůstává jejich životnost limitována vlastnostmi hlavního pojiva – vápna. Cementové barvy jsou nepříliš rozšířené. Na trhu se vyskytují spíše jako speciality. Ve srovnání s vápennými NH mají mnohem větší pevnost a odolnost vůči působení povětrnostních vlivů. Jsou většinou doporučovány jen jako nátěry betonových konstrukcí, případně jiných minerálních podkladů vysoké pevnosti. Rozhodně nejsou vhodné k přetírání starších nátěrů provedených jinými nátěrovými hmotami. V silikátových barvách bývá malý obsah organických látek, typicky

se jedná o přísadu polymerní disperze jako doplňkové pojiva pigmentů nebo silikonové pryskyřice pro vnitřní hydrofobizaci výsledného nátěru. Pro rozpouštědlové fasádní barvy se používají jako pojiva organické pryskyřice. Nátěry se vytvářejí odpařením rozpouštědla nebo reakcí, při které se pojivo stane nerozpustné. Výhodou je práce za nízkých teplot. Na trhu se vyskytují jen v omezeném množství, protože při vyschnutí uvolňují do ovzduší velké množství rozpouštědel, která jsou zdraví škodlivá. Další nevýhodou je nutnost suchého podkladu a vysoká cena. Disperzní barvy jsou barvy pojené vodnou disperzí syntetického polymeru – vyrábějí se na bázi akrylátu, styrenakrylátu a vinylacetátu, často s přidávkou silikonové emulze. Mají výbornou zpracovatelnost, kryvost, a jsou použitelné na všechny typy podkladů. Nejsou vhodné na sanační omítky. Silikonové fasádní barvy jsou středně až vysoce propustné vodním parám, vysoce vodoodpudivé, mají dobrou životnost a odolnost vůči agresivnímu prostředí. Většina silikonových NH obsahuje bezrozpuštědlovou silikonovou emulzi, která má malé pojivové schopnosti, a proto je hlavním pojivem akrylátová nebo styrenakrylátová disperze.

Podíl jakého typu fasádních barev je ve vaší výrobě nejvyšší?

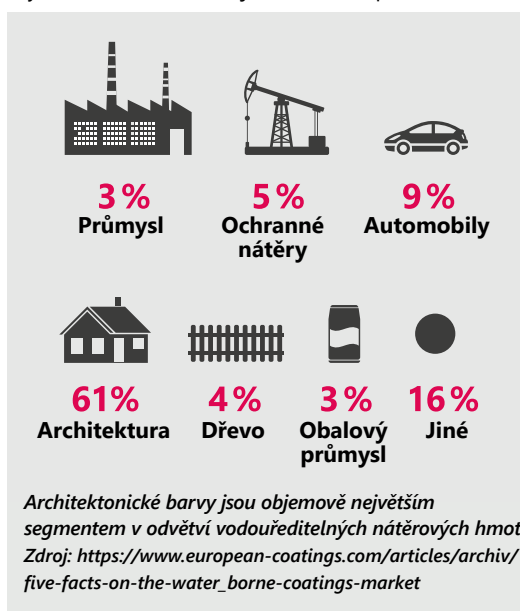
(DK): Nejvyšší podíl produkce představují silikonové omítky a fasádní barvy, které doporučujeme do zatěžových oblastí (smog, prašnost a zeleň), dále disperzní akrylátové omítky a barvy. Silikátové omítky a barvy vyrábíme pouze na zakázky památkářů. Silikáty jsou nejnáročnější na aplikaci, a proto by měly být aplikovány pouze odborníky. Jaká je životnost fasádních barev a co ji ovlivňuje?

(DK): Na životnost má vliv lokalita objektu, namáhání koncentrací škodlivin z ovzduší a to, zda je objekt izolován. Roztokové a akrylátové fasádní barvy mají životnost 5-10 let, modifikované

10 let, silikonové 15 let a silikátové 20 let.

Jaké fasádní barvy se doporučují na zateplené systémy a z jakého důvodu?

(DK): Fasádní barvy se většinou na zateplovací systémy aplikují až při údržbě nebo renovaci zateplené fasády poté, co probarvená omítka kontaktního zateplovacího systému ETICS (Pozn. autora: vnější kontaktní zateplovací systém, mezinárodně označovaný zkratkou ETICS (external thermal insulation composite system) vlivem povětrnostních vlivů již ztrácí své původní

vlastnosti (po cca 8–10, max. 15 letech). Druh fasádní barvy (akrylátová, silikonová, silikátová) se vybírá podle druhu původní omítky.

Jaké jsou barevné trendy?

(DK): Na začátku milénia se prodávaly pestré, pastelové odstíny, největší oblibě se těšily oranžové. V 10. letech 21. století převládaly syté, tmavé odstíny a v posledních letech zaznamenáváme výrazný nárůst šedých odstínů.

Co je pro aplikování fasádních barev důležité vědět? Může si aplikaci fasádní barvy provést zákazník i sám, když dodrží určitá kritéria?

(PŽ): Pro aplikaci fasádní barvy je zapotřebí vědět, jak důkladně připravit podklad před aplikací a vyhodnotit v jakém stavu je podklad po předchozím důkladném, ale šetrném vyčištění. Následně je zapotřebí zvážit provedení armovací penetrace či základní akrylátové penetrace a způsobu aplikace fasádní barvy. Každý druh fasády vyžaduje potřebné odborné znalosti k rozpoznání stávajícího stavu podkladu, má své specifika na jeho přípravu a vyžaduje konkrétní pracovní postup. Pro dosažení dobrého výsledku je také nutno používat kvalitní

aplikační nářadí a techniku. Nejlépe je ponechat vše na odbornících, doporučujeme se podívat na přehled řádně proškolených společností – členů cechu na stránkách www.cechmal.cz.

Jaké jsou trendy ve fasádních barvách, resp. v modernizaci fasád jako takových?

(PŽ): Trendy spočívají v použití převážně mikrovlnkových silikonových armovacích barev s příměsí biocidních složek proti organické a UV degradaci. Dalším trendem jsou tzv. fotoaktivní (fotokatalytické) nátěrové systémy, které se aplikují jako svrchní krycí nano-štit na silikátové fasádní barvy. Jedná se o nejpokročilejší technologii z hlediska protišpinivě a UV ochrany, avšak také nejdražší. Tento technologický koncept má poměrně složitý aplikační postup, spočívající v nánosu šesti vrstev. Rovněž počet odstínů je omezený a tomu se klient musí v případě zájmu o tuto technologii podřídit. Výhodou je ochrana proti znečištění a tzv. trvale čistá fasáda bez UV degradace s možností budoucí obnovy fotokatalytické ochrany. Ta chrání barevný podklad, který není již nutno obnovovat.

Eva Jehlářová

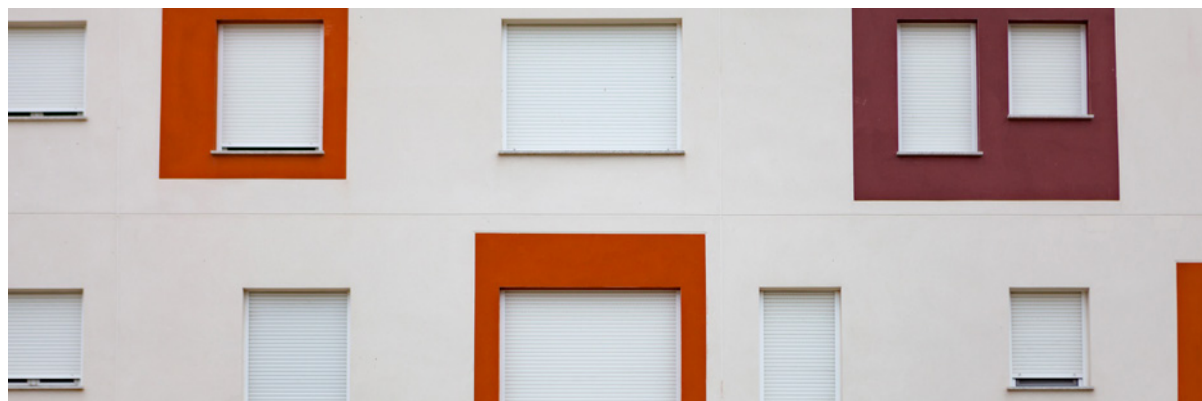

Foto: Ingimage

Představení „sousedů“

IPO PRIMO nám poskytuje bezpečnost i úklid

IPO PRIMO patří k těm firmám, s kterými Precheza úzce spolupracuje už řadu let. Vrátního, který nám denně na vrátnici přeje dobré ráno, většina z nás považuje za kolegu, stejně jako pracovníci úklidu, s kterou vždy prohodíme pár slov, byť jen třeba o počasí.

IPO PRIMO pro Prechezu poskytuje bezpečnostní a úklidové služby se zaměřením na fyzickou ostrahu a pravidelné úklidy. Sídlo firmy je v Ostravě a své služby nabízí podnikům po celé republice.

Zeptali jsme se provozního manažera IPO PRIMO pana Antonína Čeladníka, co dalšího nám může o firmě prozradit?

Je to česká firma rodinného typu a na trhu působí již více než třicet let. Společnost naplňuje certifikační standardy ISO v oblasti kvality, bezpečnosti práce, životního prostředí a hospodaření s energiemi. Dalším důkazem profesionální služby je Certifikace Národního Bezpečnostního úřadu a členství v Českém klubu bezpečnostních služeb a v Security Club. Po celé republice má přes tisícovku zaměstnanců. Pro Prechezu z nich pracuje třicet v ostraze a 21 v úklidových službách. Pro Pre-

chezu rovněž poskytujeme náhradní plnění.

Co mají zaměstnanci za povinnost, jak vypadá jejich běžný den?

Služba ostrahy je nepřetržitá. Pracovníci na všech směnách zajišťují zejména kontrolní a pochůzkovou činnost. Jedná se o kontrolu osob a vozidel, které vstupují a vjíždějí do areálu nebo jej opouštějí. Pochůzkami pravidelně kontrolují objekt a sledují například porušení oplocení, zda jsou budovy a kanceláře řádně uzamčeny, zda se v areálu nepohybují cizí osoby, zkrátka vše, co souvisí s bezpečností objektu. K dispozici mají rovněž kamerový systém, který umožňuje trvalou kontrolu vybraných míst v areálu.

Nekrolog

Jak jsem poznal Milana Laskafelda

V pondělí 16. února 2021 nás navždy opustil náš dlouholetý kolega RNDr. Milan Laskafeld. Zavzpomínejme spolu s kolegy, kteří s Milanem strávili velkou část profesního života. Čest jeho památce.

Poprvé jsem se s Milanem Laskafeldem setkal v Moravských chemických závodech, Nový Bohumín. Milan dělal v laboratoři s mojí ženou Janou a manžely Rumiškovými. Milan byl „pechfógl“. V laboratoři praskla Ing. Rumiškoví skleněná aparatura a střepek se zasekla Milanovi na druhé straně laboratoře do ucha. Náš kontakt pokračoval na zaškolování v roce 1965 v Hrušovských chemických závodech. I zde byl Milan „pechfógl“. Ing. Tomášek nás

provázel poloprovozem na zahušťování štěpné kyseliny. Drobounkou dířkou vystříkl teňounký pramínek kyseliny štěpné a Milanovi na druhém konci místnosti rovnou do oka. Naštěstí si našel jiné uplatnění plně odpovídající jeho nátuře – obchod. A to bylo dobře také pro celou fabriku. Přišel rok 1990 a všechno bylo jinak. Chemička nemít Milana a peníze z prodeje licence titanové běloby do Číny asi by nepřežila. Byl jsem tehdy

ve vedení firmy a když byl odpoledne klid, chodili jsme s Milanem po chodbě a pracovali. Milan prodával a já od-souhlasoval ceny. Z produkce 20000 tun titanky jsme před sametovou revolucí prodali 18000 tun v tuzemsku nebo vyvezli do „lidodemo“ za stálé ceny. Uvedená produkce i rozdělení je jen informativní, ale blízké skutečnosti. Situace se úplně obrátila v roce 1990. Jen díky stykům a schopnostem Milana jsme 17000 tun titanky doká-

zali prodat za ceny, které udržely spolu s financemi za „Čínu“ v chodu milovanou Chemičku. Ty ceny byly totiž často spíš nižší než plánované. Zbytek vedení jen čekal na náš kiks a strhával nám prémie i za malé neplnění obrátu. Měl jsem co dělat, aby to dopadalo na Milana co nejméně.

Považoval jsem za podstatné zveřejnit Milanovu zásluhu na udržení chodu Chemičky. Jak plynula léta, stával se z Milana důležitý článek pro chod podniku, jak ve vlastním obchodě, tak i v ovlivňování výroby. To už jsem pozoroval z důchodu a kusých zpráv z provozu. Nelíbilo se mi, jak se Milan snažil uspokojit co nejvíce zákazníků

s dopadem, že se vyrábělo tolik druhů a tak široký sortiment, že se mi zdálo, že se vyrábí prakticky přechodáky. Ale doufám, že prodej bude dál čerpat z jeho dědictví, znalostí a kontaktů. Nemohu vynechat ani osobní vzpomínky. Milan byl zdatný sportovec, hrál výborně nohejbal a slušně tenis. Spoustu času jsme s ním a se ženou a Pochylovými (Jarda byl spolužák z vysoké) strávili při besedách, víně a hlavně tarokách. Hrát s Milanem taroky, chtělo mít pořádnou zásobu drobných. Zcela výjimečně prohrál. Měl přehled a i z nevalné karty dokázal vytěžit maximum.

František Kopečný

Foto: archiv PRECHEZA

Měl jsem vždy dojem, že doktora Laskafelda znám velmi dlouho. Minimálně od té doby, kdy jsem se začal pohybovat v lakařské branži. Znal jsem doktora Laskafelda asi jako každý, kdo věděl, co je titanová běloba. Ale až když jsem nastoupil do Prechezy, poznal jsem Milana Laskafelda. Milana jako odborníka, který mne hodně naučil, Milana jako prima kolegu a bezvadného člověka.

Když jsme spolu jeli autem, nikdy jsem nepustil rádio. Nechtěli jsme být rušeni, měli jsme si o čem povídat: o životě, rodině, studiích, nohejbalu, čím natřít zábradlí na balkoně, o kočíčkách, o indické školačce, které přispíval na studium i o tom, jak byl zklamaný, když při cestě do Indie mu setkání neumožnili.

Cest s Milanem bylo mnoho, už si nevzpomenu, kde a kdy jsme byli. S jednou výjimkou, to datum si budu pamatovat: vraceli jsme se večer, několik týdnů poté, co byl Milan v New Yorku. Vyprávěl mi svoje zážitky, třeba jak nějaké ženě pomohl do kabátu a málem z toho byla sexistická aféra anebo jaký dojem na něj udělalo jednání ve WTC. Milana jsem vysadil před jeho domem a pak jsem si pustil rádio. To datum bylo signifikantní – 11. září 2001. Jsem rád, že jsem mohl Milana poznat.

Budu mít na koho vzpomínat...

Zdeněk Tůma

S Milanem jsem se setkal až ve své funkci vedoucího výzkumu. Naše spolupráce začala v oblasti aplikace pigmentů v různých oborech. Aplikační skupina poskytovala řadu podkladů pro obchodní činnost a opačně. Milan se svými spolupracovníky poskytoval řadu požadavků na kvalitu finálního produktu, které pak byly řešeny v podnikovém výzkumu i na provozu. Přes Milana se řešila spolupráce s odběrateli, kteří nám tak poskytovali zpětnou vazbu pomáhající řešit kvalitativní problémy vyráběných pigmentů.

Před rokem 1989 byla tato spolupráce poměrně jednoduchá, odběratelů bylo relativně málo a všichni byli převážně tuzemští. Sortiment výroby byl poměrně úzký a navíc chráněný devizovou bariérou. Ve výzkumu tak vznikl prostor pro rozšiřování sortimentu výroby. Byly zahájeny zkoušky výroby gama oxidů, perletových pigmentů, antikorozních pigmentů, železitých žlutí a hnědí apod. Objem této výroby byl poměrně malý, obchodní oddělení nemělo zájem o zajišťování aplikačních zkoušek, a tak tato činnost přešla na Obchodně technické služby (OTS), kterým Milan velel. Tato oblast činnosti se stala základem naší spolupráce, a to nejen u těchto speciálních výrob, ale i u hlavní produkce.

Po roce 89 se situace dramaticky změnila. Domácí trh se zhroutil a dostat se na světový trh bylo značně problematické. Problémem bylo, že když jsme našli odběratele, bylo obtížné zajistit dobrou reprodukovatelnost výroby. To vytvářelo značný tlak na technologii výroby, zvláště když se často měnila surovinová základna. Vyhledávání nových odběratelů bylo pak důvodem zavedení řady nových výrobků vytvoření úzké spolupráce. Vrcholem této spolupráce byly pravidelné konference KAP (konference o anorganických pigmentech), na kterých jsme vždy získali řadu nových informací nejen o technologii výroby, surovinách, ale i o nových požadavcích na kvalitu a oblasti aplikace.

S Milanem se dobře spolupracovalo, dokázal poslouchat názory druhých a v problematice hodnocení kvality a problematice aplikace se dobře vyznal. Důkazem toho je i publikace knihy o výrobě a hodnocení titanové běloby, kterou sestavil se svými spolupracovníky a která se stala základní učebnicí.

Byl iniciátorem zavedení řady nových výrobků, jejichž udržení ve výrobním programu pak bylo komplikované vzhledem k požadovanému množství a stále narůstajícímu objemu výroby. Přínosem těchto snah ale bylo podstatné rozšíření vědomostí o požadavcích na aplikační vlastnosti pigmentů.

František Prusek

Jak je to s vlaky?

Při vjezdu vlakových souprav do areálu spolupracují zaměstnanci ostrahy s PKP Cargo. Zajišťují otevření a včasné uzavření železniční brány tak, aby byl zajištěn plynulý pohyb vlaku do areálu a zpátky.

Potřebují pracovníci ostrahy nějakou speciální kvalifikaci?

Profesní kvalifikace strážných daná zákonem je nutnost, kterou splňují všechny bezpečnostní agentury. My se za své strážné ale zaručujeme, a proto každý musí při nástupu projít ještě nadstavbovým školením. Po něm strážný perfektně ovládá bezpečnostní postupy, zvládá mimořádné události a umí dát

první pomoc. Navíc zná specifika objektu, který bude střežit.

Jaké nejčastější problémy musí zaměstnanci ostrahy řešit?

Problémy jsou velmi různorodé, ale mezi nejběžnější zjištění patří opakovaně neuzamčené objekty, budovy i kanceláře.

Jaké změny v práci na vrátnicích přinesl covid?

Reagujeme jednak na požadavky klienta, tedy Prechezy a jednak dodržujeme protiepidemiologická opatření podle pokynů vedení naší firmy. Obecně se jedná o vyšší kontrolu při vstupu, kontrola nošení respirátorů, sledování tělesné teploty termokamerou včetně kontrolních měření a zamezení vstupu

osobám se zvýšenou teplotou, důsledná kontrola zákazu vstupu osob do areálu v souladu s omezením návštěv. Co se týče úklidu, reagujeme zejména na zvýšenou potřebu desinfekce ploch, zábradlí, klik a dalších míst, kterých se lidé běžně dotýkají.

Jak si pracovníci úklidu poradí s drsným prostředím provozních prostor?

Při úklidu používáme osvědčené čisticí prostředky odpovídající typu pracoviště. Pro úklidové náročnější provozní prostory volíme takové, které účinně ale šetrně odstraňují daný typ nečistot. Rovněž frekvence úklidu je přizpůsobena úklidovým potřebám daného místa.

Děkuji za rozhovor.

Alena Okáčová

Foto: Hana Rezníčková

Příroda kolem nás

CHKO PÁLAVA

Kdo z nás by neznal tuto prosluněnou a vínem provoněnou oblast jižní Moravy, krásnou a rozmanitou po celý rok, která má vždy co nabídnout i těm nejnáročnějším návštěvníkům?! A víte, proč vás zdejší příroda nikdy nezklame? Má totiž několikero „nej“.

dělci a že ve středověku patřil Mikulov k nejvýznamnějším městům. A o tom, že zdejší zem si oblíbili již pravěcí lidé, svědčí hromady nalezených mamutích kostí, pozůstatky ohnišť i světoznámá soška Věstonické Venuše. Tato krajina ukrývá i dávná tajemství Keltů a osudy římských vojáků, kteří tu dle legendy začali s pěstováním vinné révy. A právě vinice jsou hlavní zemědělskou činností, prováděnou v této lokalitě připomínající středomoří. Navzdory intenzivnímu lidskému vlivu však uprostřed obdělávané země zůstal na svazích Pavlovských vrchů i v členité pahorkatině Milovického lesa zachován přírodní ráz krajiny a Pálava tak představuje jedinečný příklad vyváženého vztahu mezi člověkem a přírodou.

Území CHKO Pálava leží na rozhraní dvou biogeografických provincií – stepí a lesů, kde se navíc setkávají úsek západokarpatského a úsek Českého masivu. Najdeme zde všechny možné biotopy: bělostné skály, rozkvetlé drnové a luční stepi, krasové lesostepi, tvrdé i měkké luhy, teplomilné dubohabřiny a lužní louky, vápencové vrchy, jeskyně, mokřady, vodní i slanomilná společenstva. Není divu, že právě v této oblasti se objevili vůbec první země-

S nejteplejším a nejsušším podnebím u nás a nevídanou rozmanitostí biotopů souvisí i další „nej“. Na relativně malé ploše se vyskytuje největší množství druhů fauny i flory a řada z nich zde má své vůbec nejpočetnější populace. Najdeme tady také největší počet chráněných a zvláště chráněných druhů v ČR, z nichž se více než 200 vyskytuje pouze v této oblasti. Je to dáno i tím, že mnoho živočišných druhů je striktně vázáno na konkrétní druhy rostlin, rostoucích výhradně zde. Například zcela

výjimečný je výskyt hvozdíku Lumnitzerova pálavského, který tu roste na jediném místě světa vůbec. Nejproslulejšími rostlinami Pálavy jsou modré či žluté kosatce. K největším vzácnostem patří rovněž Slanisko na břehu rybníka Nesytu, jedna z posledních lokalit slanomilné vegetace v Česku.

První poslové jara, bílé sněženky, již pravděpodobně odkvetly, ale žluté nepřehlédnutelné květy dřínu ještě zastihnout můžete. Dřín je rozkládavý keř, jehož plody jsou sytě červené, šťavnaté, sladkokyselé peckovice, jedlé a chutné, ze kterých se dá vyrobit pikantní marmeláda nebo dřínkovice. V dubnu, ještě, než se olístí stromy, věnujte svou pozornost pestrobarevným lesním koberečkům, které ukrývají kupříkladu žluté křivatce, pryšce a saskanky, růžové, bílé a modré dymnivky, či drobnou pižmovku mošusovou s bílými kvítky seskupenými do tvaru kostičky. Své jméno získala kvůli zápachu, který někomu zřejmě připomínal pižmo – páchnoucí látku živočišného původu s afrodiziakálními účinky. Vyrazíte i něžné fialové kvítky jaterníku podléšky. Kvůli podobnosti svých trojlaločných listů s játry získal nejen své české jméno, nýbrž také vědecké – Hepatica, i slovenské – pečeňovník, a dokonce se v lidovém léčitelství zkoušel používat při onemocnění jater. Na skalách nyní pomalu rozkvétají efeméry, drobné kytičky s velmi krátkým životním cyklem. Vyklíčí, vyrostou, vykvetou a zaplodí během několika týdnů, aby během letních veder už dávno mohly bezpečně odpočívat v půdě v podobě semen. Z nepřeberné palety všech druhů a barev těchto kvítků zmíním nejvzácnější violku nejmenší, kterou nikde jinde než na dvou speciálních místech na Pálavě nenajdeme. Stejně vzácná, bělostná písečnice velkokvětá, rostoucí pouze na Děvině, je jedním z nejproslulejších glaciálních reliktních u nás. Kvetou v čase, kdy teprve vrcholí jaro, avšak na pálavských stepích se již tetelí horký vzduch. Stejně tak právě dospívá zdejší ztepilá královna teplomilné květeny, třemdava bílá. Každého omámí svěží exotickou citrusovou vůní, zvláště za horkých slunečných dní, kdy se těkavé látky vypařují v množství dostatečném pro vzplanutí celé rostliny, škrtne-li v její blízkosti zápalkou. Právem je pokládána za bájný biblický hořící keř. Je

však pochopitelně velmi nebezpečné se této rostlině dotýkat – vyskákaly by nám na kůži špatně se hojící puchýře jako od popálenin. Krásná, obdivuhodná i nebezpečná, snad proto ji básník Petr Bezruč přirovnává k ženě.

Ještě dlouze bych mohla popisovat úchvatnou flóru pálavské oblasti, fauna je však neméně zajímavá a rozmanitá. Nikde jinde nenarazíte například na kobylku sága, která je naším největším zástupcem rovnokřídlého hmyzu – dorůstá 11 cm. Působivé může být i setkání s kudlankou nábožnou a velmi vzácnou ještěrkou zelenou. Ani vzácní brouci nezůstávají pozadu – nepřehlédnete zlatohlávky, roháče, tesaříky

či majku s pozoruhodným životním cyklem vázaným na samotářské včely. Pálava byla vyhlášena také jako tzv. Ptačí oblast, což je evropsky významná lokalita výskytu vzácných, ohrožených nebo významných druhů ptáků. Ptačí oblast Pálava je velmi bohatá jak do počtu běžných i vzácných druhů ptactva, tak na četnost kolonií jednotlivých druhů. V okolí Křivého jezera zimuje a hnízdí mimo jiné i orel mořský. Štěrbiny a jeskyně ve vápencových masivech zase poskytují útočiště mnoha druhům netopýrů. Tak co, jak dobře jste znali nám všem přece tak známou Pálavu?

Kateřina Stojanová

Foto: Olga Havlíčková

Netradiční koníčky a zájmy

S foťákem u pasu

Už jako batole jsem velmi ráda trávila čas prohlížením alb s rodinnými fotografiemi. I když jsem byla starší, asi kolem předškolního roku, stačilo mi podstrčit nějaké album a byl ode mě na nějakou dobu klid. Bavila mě ta možnost pohledu a návratu do minulosti. Nebýt fotografií, jen těžko bych mohla vědět, jak vypadala babička jako mladá holka a o to hůř by se mi chápala podstata stárnutí a života jako takového.

Ve druhé třídě se mi podařilo od rodičů vyprosit na školní výlet do ZOO fotoaparát na film a i přes méně zdařilé začátky, kdy většina vyvolaných snímků obsahovala můj prst, mě focení nadchlo na tolik, že jsem si svým zápallem a neustálým otravováním vysloužila k devátým narozeninám první vlastní fotoaparát. Tehdy jsem neměla ani nejmenší tušení, na jaká místa a k jakým lidem mě má stupňo-

ující se vášně dovede. Pro představu, ten můj první foťák disponoval rozlišením 3 Mpx. Dnešní mobily mají standardně 12 Mpx, lepší třídy se chlubí již 48 Mpx fotoaparáty. Takže ano, kvalita fotek byla opravdu otřesná, ale na zdokumentování kytek, brouků, kamarádů, školních výletů, rodinných dovolených, oslav a dobrodružství dětských let to bylo zcela dostačující. Jo a ještě jsem taky hodně fotila samu sebe a to

v době, kdy slovo selfie ještě nebylo na seznamu známých a používaných slov. Když jsem o několik let později našla CD s fotkami jen s mou maličností, opravdu hodně jsem se pobavila, protože všechny snímky byly pořízené zřejmě během jednoho dne a byla jich opravdu velká spousta.

V té době byly chytré telefony s fotoaparáty teprve v rozmachu a ani foťák neměl doma každý, takže mít už i obyčejný kompak bylo opravdu něco! Mám takové podezření, že mě jednou dokonce vzala rodina kamarádky s sebou na dovolenou jen proto, aby měli z dovolené nějaké fotky. První pořízené portréty kamarádek jsem lehce upravovala v těch nejprimitivnějších programech a posílala přes ICQ. Když se pak objevovaly na začínajících sociálních

sítích a měly skvělé ohlasy, kvetla jsem radostí. Abyste si nemysleli, tak jsem o nastavení fotoaparátu stále nevěděla vůbec nic, prakticky jen bezmyšlenkovitě mačkala špoušť, používala blesk, fotila opravdu každou blbost a dokumentovala veškeré své kroky.

S přechodem na jinou školu jsem se dostala do informatické třídy, kde se prohloubily mé znalosti s počítači, internetem, různými programy a samozřejmě i s focením. Dostávali jsme fotografické úkoly na nejrůznější témata a díky tomu jsem rychleji přicházela na to, co mě fotit baví a jakou cestou se určitě ubírat nebudu. Oblíbila jsem si rychlost. Akci s co možná nejnáročnějšími podmínkami a pořádnou dávkou adrenalinu. Ta fotografická odvětví, která si získala mé největší sympatie

a kterým se věnuji nejvíce, vám postupně i s tipy jak je fotit představím.

Hana Řezníčková

Foto: Hana Řezníčková

S fotákem u pasu

Sportovní fotografie

Už v mém předchozím příspěvku jste se dočetli, že jsem první roky s fotákem u pasu prakticky jen bezmyšlenkovitě mačkala spoušť a fotila opravdu vše. Zlom pak přišel s nástupem do informatické třídy, přesněji domácím úkolem se zadáním POHYB.

Jistě mi dáte za pravdu, že focení mobilem je mnohdy plně dostačující, dokud nechcete fotit něco, co se hýbe. Z pohybujících se dětí, zvířat a sportovců totiž pak vznikají jakési téměř neidentifikovatelné šmouhy. A aby toho nebylo málo, jako lokalitu pro plnění zadání jsem si vybrala zimní stadion – tmavou halu s minimem přirozeného světla, slabým, umělým, osvětlením, a ještě jsem měla fotit sportovce v pohybu. Na takové podmínky už jsou „automaty“ (režim fotografování, který všechny hodnoty nastaví podle podmínek za vás) krátké.

Na zimáku víc než doma

Zahájila jsem samostudium systémem pokus-omyl a zkoušela, jak foták reaguje na dané nastavení. Čas, clona, iso – čeho přidat a kde ubrat, aby byl výsledek co nejlepší a podle představ? Upřímně, fotky vypadaly opravdu hrozně a jistě by je některé telefony s manuálním nastavením dnes vyfotily lépe. Hokejisti byli rozostření, hokejky rozmazané a celé fotky byly pohlceeny v šumu z nedostatku světla. Pořád jsem totiž měla jen malý kompaktní foták s minimálním zoomem a fotila z hlediště nebo přes plexisklo. Se zvyšujícími se vědomostmi samozřejmě rostla i touha po novém vybavení, dokonce jsem si několikrát vypůjčila i lepší foták ze školy (ten můj mi totiž rozbila sestra). Obecně se mezi fotografy říká, že dobrá fotka se dělá rukama, ale abyste získali kvalitní fot-

ky ze sportovního prostředí, bez lepší techniky se prostě neobejdete. A já jsem se chtěla pořád zlepšovat. Psala jsem profesionálním sportovním fotografům z celé České republiky o rady a tipy. Trénovala jsem pohotovost, samostatnou hru, předvídání akce i pohyby jednotlivých hráčů. Na zimním stadionu jsem trávila i dvanáct hodin denně, o víkendech jsem fotila všechny zápasy od nižších tříd až po juniory, večer fandila na zápase mužů a potom jsem jela 30 km vlakem domů. Fotky jsem nahrávala volně na internetové úložiště, a tak jedinou a plně dostačující odměnou byly díky od samotných hráčů nebo jejich rodičů.

Na výjezd a ještě dál

Focení hokeje mě natolik pohltilo, že jsem po vlastní ose vyrážela i na venkovní zápasy mládeže. Jiný zimní stadion, jiné prostředí a podmínky. To byla ideální příležitost k dalšímu zlepšování. Jelikož jsem se časem strávěným na stadionu dostala do povědomí rodičů i realizačního týmu, cestování po vlastní ose vystřídala spolujízda právě s rodiči nebo hromadná cesta autobusem. Navštívila jsem zápasy například v Hodoníně, Prostějově, Ostravě, Havířově, Brně, ale také ve vzdáleném Kladně. Pro čtrnáctiletou holku, fanouška hokeje, naprostá euforie. Kladno. Jaro do Kladna! Focení mi tak postupně začalo plnit sny, které jsem považovala v té době za nesplnitelné. První vydělané peníze

putovaly jak jinak než na koupi nové, lepší foto techniky. A když za mnou přišel vedoucí mužstva s nabídkou, abych šla fotit mezi střídačky, málem to se mnou radostí šlehlo o zem. Tím spíš, když se později objevil s press kartou s mým jménem, a já jsem tak mohla mezi střídačky i na zápasy „A“ mužů. Ano, tohle už byl opravdu splněný sen!

Zužitkuj, co umíš

Samozřejmě se musím pořád učit nové věci. Mužský hokej je mnohem rychlejší než ten mládežnický. Doba se zrychluje a vyvíjí. První fotografie se odevzdávají hned po první třetině a ještě je potřeba nafotit i přestávkový program, takže je člověk stále v pohybu. A přesně to mi vyhovuje. Pohotovost, rychlost, schopnost přizpůsobení se podmínkám a vědomosti získané díky hokeji jsem ve sportovním odvětví využila také při focení fotbalu, florbalu, hokejbalu, airsoftu, volejbalu, atletiky a kajaku. Být po

pás ve vodě, schovaná před divokou vodou za velkým kamenem, mrznout v bezprostřední blízkosti ledu na stadionu, válet se po zemi pro lepší zorný úhel, jen o vlas neschytat pukem, balónem nebo dostat studenou sprchu pádlem či velkými vlnami, to všechno k tomu patří. A ty pocity euforie, kdy burácely ochozy při fotbalovém utkání SK Sigma Olomouc vs. FC Baník Ostrava, když mi na atletickém stadionu do objektivu v hledišti zapózoval nejrychlejší muž světa Usain Bolt, když mě osobně o fotky požádal čtvrtkař Pavel Maslák nebo když moje fotky visely na titulních stranách největších sportovních médií v ČR, jsou tou nejlepší a nezapomenutelnou odměnou.

Rada na závěr

Pro focení sportu a zmrazení pohybujících se objektů je důležité používat co nejkratší čas uzávěrky, tedy minimálně 1/800s, ideálně 1/1000s a kratší. Podle kvality zpracování a světelnosti objektivu potom zvolte

co nejnižší možnou clonu např. f/1.4, f/2.8. Na snímač se tak dostane největší množství světla a dojde k žádanému rozostření pozadí.

Pokud jsou pořízené fotografie s výše uvedeným nastavením tmavé, je nutné přidat hodnotu ISO. Tato hodnota přidá na světlosti, ale také zvyšuje šum na fotografiích, takže čím bude vyšší, tím více fotografie ztratí na detailech a ostroty = používat se musí s rozumem a je dobré svůj fotoaparát znát a vědět, jaká nejvyšší možná hodnota ISO je použitelná, aby fotka ještě vypadala dobře.

Pokud jsou pořízené fotografie z výše uvedeným nastavením času a clony příliš světlé, pak je dobré použít ještě kratší časy 1/1200s, 1/2500s atd. Při focení za slunečného dne bez oblačnosti se tak můžete dostat i na čas 1/4000s či 1/8000s.

Hana Řezníčková

Foto: Hana Řezníčková

Volejbal Precheza Přerov

Extraliga žen si cíl splnila

Extraligové ženy Volejbalu Precheza Přerov ukončily letošní sezonu se vztyčenou hlavou. Cílem byl postup do play-off, což znamenalo ukončit základní část na osmé příčce. A to se nakonec podařilo i přes prohry s Prostějovem a KP Brno. V závěrečném kole rozhodoval zápas Frýdku-Místku na palubovce Olympu. Pražský Olymp neporušil vítěznou šňůru a jasnou výhrou zajistil Přerovankám osmou příčku. Za námi zůstal v tabulce pouze právě zmiňovaný Frýdek-Místek a Šternberk. Ve vyřazovací části soutěže sehrály přerovské volejbalistky soubor s první Duklou Liberec, hraný

na tři vítězná utkání. Všechny tři zápasy skončily skóre 3:0 pro favorizované ženy Liberce. Před začátkem těchto utkání trenér přerovských hráček Radim Vlček prohlásil: „At série skončí, jak chce, my sezonu hodnotíme kladně. S minimálním rozpočtem jsme se v těžké sezoně dostali do play-off. To je pro nás důležité.“ Příležitost dostaly hlavně mladé hráčky. Nejvyrovnanější duel byl ten poslední, který se hrál na palubovce Přerova. Po pěkném výkonu, a hlavně výbornou hrou kapitánky Přerova Sandry Kotlabové, se naše děvčata rozloučila s letošní „covidovou“ sezónou důstoj-

ně. Velkým dílem k tomuto umístění přispěla i naše odchovankyně Magdaléna Jehlářová, která studuje a hraje volejbal v USA (Washington State University). Během zimní přestávky v jejich soutěži odehrála jako naše hostující hráčka veledůležité zápasy základní části a svou velmi kvalitní hrou na bloku nese také svůj díl na letošním umístěním extraligových žen Volejbalu Precheza Přerov. Přejeme celému klubu návrat do normálu, aby už v budoucnu pohyb a kolektivní hru s názvem volejbal neomezovala žádná „vyšší moc“.

Dana Lehnertová

Foto: Jan Pořízek

Zamyšlení

Mé prezenční studium jsem zahájila distanční formou

Jako studentka 1. ročníku Kartografie a geoinformatiky mohu říct, že online studium není nejlepší první zkušenost, kterou by chtěl jakýkoliv student na vysoké škole zažít.

Každý maturant se svým způsobem těší na nové prostředí, nové spolužáky a profesory, na seznamovací kurz, zkrátka na něco jiného a nového. Místo toho jeden z prvních e-mailů, který mi za studium na vysoké škole došel, byl, že 1. semestr proběhne online formou. A co víc? Později došla zpráva o online výuce v rámci 2. semestru. Tedy další rok strávený doma za počítačem. Dennodenně se koukat 12 hodin do monitoru, snažit se udržet pozornost, doufat, že nevypadne připojení, dělat si poznámky a odpolodně místo procházky či jiného koníčku se opět dívat do počítače a plnit zadané úkoly. Navíc naplní prvního ročníku nejsou pouze přednášky. V mém oboru je podstatné, abychom se my, prváci, mimo jiné naučili ovládat poměrně speciální programy na nejrůznější geografické souřadnicové systémy, jako např. QGIS, ArcGIS či SNAP. Že nemáte tušení, o co se jedná a jak se programy ovládají? Já taky moc ne, a to tento obor studuji. I přes snahu vyučujících vysvětlit při on-line výuce funkce těchto programů, jejich využití a základní ovládání, stále nemám znalosti, které

by student 1. ročníku již měl mít. Online výuka přináší mnohá omezení a je jen otázkou času, kdy nám tyto znalosti a dovednosti budou chybět. Kromě toho všeho je nutné podotknout, že své spolužáky vlastně stále pořádně neznám. Pro každého je potřeba alespoň nějaký sociální kontakt. Pro studenty možná o to víc, protože si mohou vzájemně pomáhat, doučovat se, plnit skupinové projekty a když je to přestane bavit, zajdou si do hospody na pivo. Nic z tohoto jsem zatím stále nepoznala a občas tak ani nemám pocit, že studuji vysokou školu, ale pouze nějaký online výukový kurz. Jedeme prostě dálkově, stejně jako ségra...

.....Kolegyně a kolegové, slyšíte mě? Teď jsem vám sdílel/a prezentaci, vidíte ji?“ Takto probíhá už vlastně druhým rokem každé zahájení online hodiny prostřednictvím MS Teams i na ČVUT. Místo setkávání se se spolužáky a vysokoškolskými pedagogy hrají hlavní roli pouze iniciály v kolečku, v lepším případě zaplá kamera vyučujícího. Zasednutí k PC v 8:00 a odchod od stolu v 17:00, snaha se plně soustře-

dit po celou dobu, hlavně neusnout a nemyslet na bolest očí, zad a šíje. Rovněž vtipné přechody z domu na praktickou výuku a sluchátka s přednáškou na mobilu v metru. Takto lze shrnout v několika bodech online covid-19ovou výuku.

Z pohledu vyučujících nejistota, komu vlastně přednášejí, jestli je někdo poslouchá, jsou-li vůbec slyšet a jestli studenti opravdu všemu rozumí, když nevidí jejich (často asi nechápavé) výrazy obličeje. Z pohledu mě (studentky 2. ročníku Laboratorní diagnostiky ve zdravotnictví) je malou výhodou, že můžu vstát až 5 minut před přednáškou. Jsem ráda, že mému oboru byly ponechány laboratoře a praxe v nemocnicích. Alespoň takto mohu některé své spolužáky vidět. S ostatními bych se rovněž ráda viděla a za normálních okolností zašla třeba na zákusek. Což se v této době stává spíše utopistickou ideou.

Věřím a přeji si a přeji všem, abychom se společně mohli vrátit do „starých kolejí“, setkávat se s přáteli v restauracích, zajít na koncert, zatančit si na plese, osobně si koupit knížku, jen obyčejně chodit do školy anebo si nezakrývat na veřejných místech úsměvy rouškami.

Ivana a Zuzana Prášilová

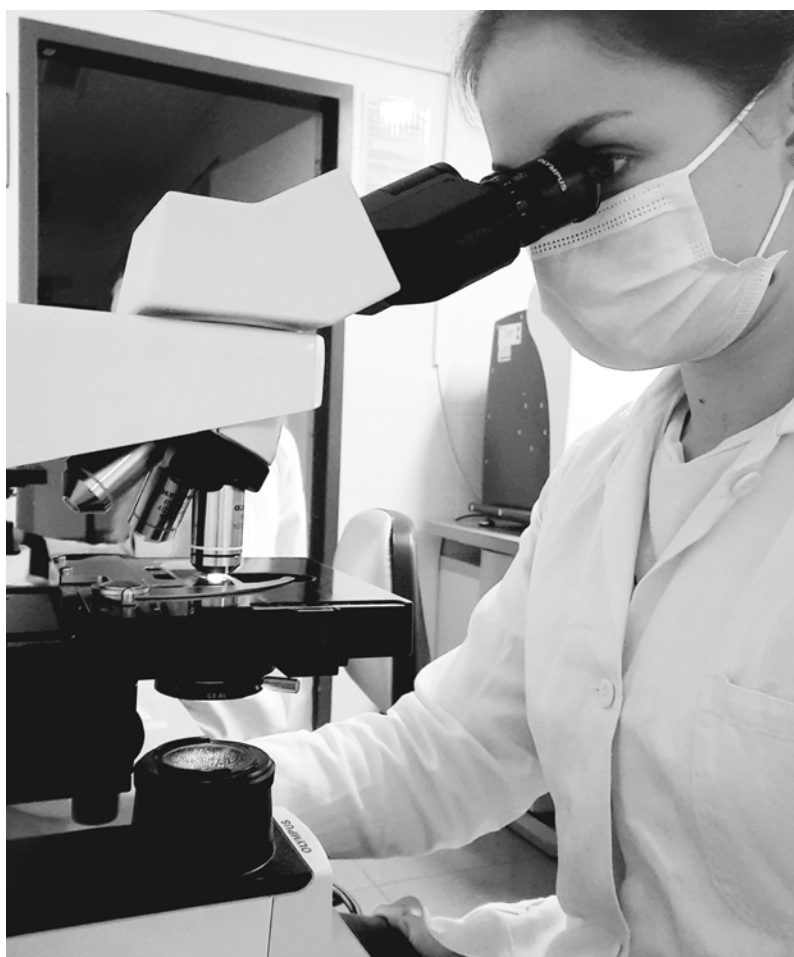

Foto: Zuzana Prášilová

Knihovna

Literární okénko

Téma Humor

René Fallet (1927-1983) je francouzský spisovatel, napsal přibližně desítku knih, z nichž řada byla i zfilmována. Tento osud potkal také knížku **Zelňačka** a i když ve filmu hraje Luis de Funès, připadá mi kniha výrazně lepší. René Fallet je také autorem řady scénářů, možná jste viděli film Fanfán Tulipán s Gerardem Philipem a Ginou Lollobrigidou.

Zelňačka není kniha třeskutě humoristická a zejména začátek je tak trochu po francouzsku utahaný. Postupně se ale děj rozvíjí a nabývá spád. Hlavními postavami knihy jsou dva francouzští venkované v pokročilém věku, přezdívaní Glód a Kastle a mimozemšťan z planety Oxo, kterému Glód říká Hmota. Ačkoliv svět kolem Glóda a Kastle se mění (děj se odehrává někdy v šedesátých letech) oni dva zatím žijí po staru a užívají radosti vína a zelné polévky. Když se v domku Glóda objeví mimozemšťan v létajícím talíři, je pohoštěn zelňačkou a poté odletí na svou planetu na kterou sebou vezme i bandasku té polévky. Tam polévka způsobí poprask neboť:

„Byla shledána nebezpečnou.“

„Nebezpečná? Po mý polívce nikdy nikomu nic nebylo! To slyším prvně, že by moje polívka byla škodlivá! Koukej, nesor mě!“

Hmota se usmál tím svým mrňavým, nanicovatým úsměvem a pokusil se Glóda upokojit.

„Nekřičte pane Ratiniere. Právě proto je nebezpečná, že je dobrá.“

Glód a časem i Kastle pak postupně přeměňují Hmotu podle svého životního stylu.

„Nechceš ochtlík? Ochtlík je sklenice červeného.“

Rozumím pane Ratiniere. Ne děkuji, nebudu ochtlík pít.

„A pročpak ne? Váš taky nechávají na těch vašich cestách dejchat do balonku?“

„To ne. Náš organismus není navyklý na alkohol. Ty vaše ochtlíky jsou totiž alkohol.“

Glód se zasmušil.

No jo, prej jo, taky jsem to slyšel. Třeba na tom bude kousek pravdy, ale celá pravda to není.“

Postupně moderní svět ubírá prostor kolem domků obou staříků, zatímco planeta Oxo a její obyvatelé se vlivem kontaktů Hmoty s Glódem a Kastlí polidšťují a po planetě se prostřednictvím polévky šíří radost. Naopak Hmota za to Glódovi plní různá přání, která se často ukáží jako značně pošetilá. V knize je vlastně představována konfrontace tří světů, sterilního nudného světa planety Oxo, voňavého či zapáchajícího, barevného a štavnatého světa Glóda a Kastle a moderního světa, do kterého ti dva vlastně už nepatří. Jak jsem říkal, nejedná se o třeskutý humor ale spíše o vyprávění o tom, co je v životě důležité a co má a nemá smysl. České vydání knížky, je doprovázeno kresbami Vladimíra Renčina.

Poslední humoristickou knížkou, kterou bych chtěla představit, je Jak jsem vyhrál válku od Patricka Ryana (1916-1989). Podle knihy byl natočen stejnojmenný film s Johnem Lennonem, ale jelikož jsem ho neviděl, nemohu hodnotit (byť komentáře jsou velmi špatné).

Hlavním hrdinou útlého spisku je Ernest Goodbody, kterého bych označil za Švejka druhé světové války.

Goodbody je anglický poručík, který byl rychle povýšen po sérii epizod při příchodu do armády a bere veškeré rozkazy smrtelně vážně (alespoň se to zdá), přičemž jeho mužstvu se vždy podaří ho ze všech průšvihů, do kterých se Goodbody dostane, nějak vytáhnout.

Jazyk knihy je samozřejmě poplatný jak vojenskému slovníku, tak době vzniku, kdy se o žádné politické korektnosti nedalo hovořit. Docela by mě zajímalo, jestli nová vydání svým vyjadřováním odpovídají původnímu z roku 1963. Dosti překvapivě první české vydání je již z roku 1970, což zpětně vypadá docela odvážně, například vzhledem ke scéně setkání ruských a anglických vojáků na demarkační linii“:

„Vítejte, továřiši. Jsem váš chrabrý spojenec.“ Asi nerozuměli anglicky, baret mi zmizel z hlavy, boty jsem měl najednou zuté. „Ug“, řekl držitel levé boty. „Ug, ug.“ Řekl ten, co získal pravou.

Goodbodyho poté osvobodí členové jeho čety. Konflikt však nemá dlouhého trvání, neboť:

Sundali pytle z ramen a vytáhli láhve všech alkoholických tvarů. „Továřiši, zařval seržant Transom. „Ať žiješ, brácho, ug-ug-ug!“

Jako delší ukázkou jsem zvolil báji o lasonovi. Vlastně se jednalo o rozkaz k polnímu cvičení, inspirovanému bájí o lasonovi a Zlatém rounu a mužstvo má být o báji důkladně poučeno. Goodbodymu se podaří sehnat výtisk určený pro základní školy, ze kterého mužstvu předčítá.

„lásón se plavil na lodi Argó s třiapadesáti válečníky a s jednou ženou. Jme-

novala se Atalanta a byla to proslulá lovkyně a běžkyně...“

„To teda musela bejt“, řekl vojn Clapper, „furt dokolečka po palubě s těma třiapadesáti válečníkama v patách.“

Další den, kdy má cvičení vypuknout půlka roty nenastoupí, protože:

„Argonautů bylo třiapadesát a nás je stočtyřicet. Tak jsme včera losovali, kdo bude mít tu čest zaútočit na zlaté rouno.“

Poté co si ujasnili, že nemůžou těch jedenaosmdesát nedobrovolníků zavířít, protože by ostatní museli zůstat a hlídat je, se usnesli, že se bude jednat o stráž lodi Argó a těch znechucených třiapadesát odpochodovalo s proklínáním své smůly při losování. Poté, co dorazili do blízkosti zlatého rouna, si všichni sedli a prohlásili, že Argonauti neměli s odnětím rouna nic společného.

„Tady stojí, pane, že lásón to provedl sám a vlastnoručně s pomocí těch bylinek co dostal od Médey.“

Major tedy jmenuje Goodbodyho plukovním lásónem, nasype mu do dlaně bylinky z váčku na tabák. „Tady máte svoje kouzelné bylinky, támhle dole chrlí oheň vaši kovonoží býci“ (14 exemplářů fríského hovězího dobytka).

lásón Goodbody doběhne k lesu, pronásledován přepadovým oddílem skotských pěšáků. Zakopne a svalí se do strže na nějakého vojáka, který se ho zeptá, kdo je. Goodbody ztratí nervy:

„Jsem lásón a jdu si s kouzelnými bylinkami pro zlaté rouno.“

Voják si hrstku tabáku nacpe do lulky a Goodbody vece:

„Jestli se o týhle vojenský šaškárně doslechne Hitler, tak praskne smíchy.

Příští tejdén si budeme hrát na tři medvídky. A kdo jsi ty? Drak?

Ukáže se, že se jedná o generála Trugga, který dá Goodbodymu zlaté rouno (nažluto obarvenou ovčí kůži). Během bitky mezi skotskými pěšáky a třiapadesáti argonautskými dobrovolníky Goodbody doběhne zpět. Dostal jsem se na hřeben a upustil kůži majoru Arkdustovi k nohám. Seděl na sedátku a četl si Divy řeckého bájesloví pro mládež.

„Úkol splněn pane, lásón se hlásí se zlatým rounem.“ „Nelehejte si lásóne, nedal jsem vám pohov, kde je Médea? Podle té knížky má prchnout s vámi.“

„Tu žitřivě pronásleduje její otec, zrovna se sem žene do kopce.“

Z lesa se vynořil generál Trugg a metelil si to přes oraniště.

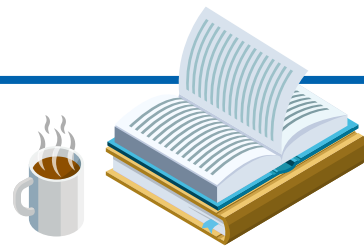
„Tak to radši napícháme zpátky k Argu.“

Major Arkdust zapískal na píšťalku, třiapadesát hrdinů nechalo boje a vzalo nohy na ramena. Popadl jsem mastnou, žlutou ovčí kůži a pohnul svou polámanou kostrou za nimi.

Se svým mužstvem „Čtvrtým mušketýrským“ Goodbody poté prochází jednotlivými bojišti – Itálií, Řeckem, Německem, Severní Afrikou, přičemž postupně upadne do zajetí Němců, Poláků a Angličanů, vyřeší řeckou krizi pomocí pravidel kriketu, v Itálii absoluuje boj o víno, aby se nakonec snažil prosadit nařízení o tom, že se vojáci nebudou v Německu bratřit s civilním obyvatelstvem.

Věta „My se s nima nechceme bratřit“, špitl vojn Droque. „my s nima chceme jenom mr-“ víceméně dobře charakterizuje děj, náladu i slovník knihy.

Petr Pikal

Ilustrace: Ingimage

Nové výhodné tarify

pro vás, zaměstnance koncernu AGROFERT,
a vaše blízké

Tarif	FAMILY Basic	FAMILY Start	Oblíbený FAMILY 5 GB	Oblíbený FAMILY 10 GB	FAMILY 30 GB	FAMILY NEO
Měsíční paušál	69 Kč	199 Kč	449 Kč	599 Kč	799 Kč	od 1 099 Kč
s bonusem k tarifu*	-	-	4 000 Kč	4 000 Kč	4 000 Kč	4 000 Kč
Data	200 MB	1,5 GB	5 GB	10 GB	30 GB	neomezeně
Minuty do ostatních sítí	20	70	neomezeně	neomezeně	neomezeně	neomezeně
SMS	-	-	neomezeně	neomezeně	neomezeně	neomezeně
Volání a SMS do sítě O ₂	nově neomezeně	neomezeně	neomezeně	neomezeně	neomezeně	neomezeně
Volání a SMS do ostatních sítí	1 Kč	1 Kč	neomezeně	neomezeně	neomezeně	neomezeně

Ceny jsou uvedeny s DPH. Nabídka platí při uzavření smluvního vztahu na 24 měsíců.
Kompletní nabídku tarifů naleznete na www.o2family.cz.

*Získejte k výhodnému volání bonus až 4 000 Kč

Přejděte k nám od jiného operátora (mimo O₂) nebo si aktivujte nové číslo a bonus na nový telefon nebo tablet může být váš.

Jak se stát zákazníkem O₂ Family?

Získejte kód

u svého zaměstnavatele
na personálním oddělení

Vstupte do programu

na
www.o2family.cz/prihlaseni

Vyplňte objednávku

O aktivaci čísla
vás budeme informovat
v uvítací SMS

Vstup do programu lze vyřídit i na lince 841 117 118 nebo v O₂ Prodejně.

Využíváte již nabídku O₂ Family určenou pro koncern AGROFERT?
O nic se už nemusíte starat. Nastavili jsme vám nový odpovídající tarif.

www.o2family.cz | linka 841 117 118

